

Marija v adventu

*V dol navare, zmot in sence
zarja jutranja naznanja,
da po Tebi pride Sonce,
ki se mu veseljstvo klanja.*

*Vsa brezmadežna in čista
si kot sneg deviško bell.
Tvoja čast se razprostira
zdaj po zemski obli celí.*

*Pred teboj še svod nebeški
zginé s svojih zvezd lepoto.
Nič primerjati ne dá se
s tvojo lilijsko krasoto.*

*Vseh kreposti vrt cvetoč si,
Svetega Duha nevesta.
Varuj nas, da greh ne najde
nikdar v naših dušah mesta.*

*Vodi varno nas, prečista,
skoz viharjev val v nebesa,
da na veke bomo zrlí
Sad tam tvojega telesa.*

Rohotnikov

Rogoljub

December 1940

«Glej dekla sem Gospodova!»

B * O * G * O * L * J * U * B

DECEMBER

XXXVIII. LETNIK

1940

Beseda sladka: domovina!

Naš pesnik je zapisal pretresljivo povest slovenske deklice, ki v Ameriki govori o rodni zemlji:

In mati pravi, da je tam lepo,
da stanovali smo v dolini,
v naselju majhnem pod goro.
V pobočjih v soncu njive so ležale,
ob vodi dan in noč so mleli mlini
in stope so do zore topotale.
Vendar prekratko nam biló je polje,
in oče je odšel čez morje v svet.
Prodali smo in šli za njim.
Teža je zdaj že mnogo let.

Šli so. A ne oče ne mati nista srečna;
kar naprej se vrača domotožje:

Še to očeta včasí mati vpraša:
»Kaj praviš, ali še stoji ob vodi mlin
in še sloni pod bregom koča naša?«
A oče mrk ne reče nič. (Klopčič.)

Nedelja naših izseljencev in praznik zedinjene domovine!

A če me drobno vprašujete, zakaj domovino ljubimo in jo moramo ljubiti, sem v nemajhni zadregi. Vem: Sam božji Učenik je to krepost s svojim zgledom ukazal. Srce Jezusovo, zakladnica dobrote in vaza najnežnejše ljubezni, ima prostora tudi za ljubezen do rodne grude. Jezus joka nad Jeruzalemom: vidi, da prihaja nad nehvaležno mesto pravična kazen, a dvakrat ga boli, ker

je judovska prestolnica srce, ponos in dika njegove zemske domovine: »O, da bi bilo spoznalo tudi ti vsaj na ta svoj dan, kaj ti je v mir!« (Lk 19, 42.)

Po tem bodo spoznali, da smo njegovi učenci, če se ljubimo med seboj, a tudi po tem, če s Kristusovo ljubeznijo ljubimo svojo domovino.

Zakaj jo ljubimo? Kako težko je to povedati! Le to vem in slutim, da mi je domovina veliko, veliko dala; a kaj in kako, za to ne najdem prave besede. S pesnikom Župančičem ječlam:

S silo neznanó
si segla mi do duše globin:
dozdaj nisem vedel, kako sem tvoj sin,
kako te ljubim globoko...

Da, s silo neznanó! To je prav isto, kar poje francoski pesnik Alfred Musset, ko bi čarobni podobi rad dal okvir človeške besede: »O domovina, o domovina, neizrekljiva skrivnost! Vzvišena, strašna beseda! Nerazumljiva ljubezen!«

Kakor v otrokovem obrazu v potezi za potezo živita oče in mati, tako se v naši duši zrcali in sije naša domovina. Če bi imeli oči, da bi videli dušo tako, kakor je, bi se čudili, kako je z nevidnimi, a krepkimi vezmi zvezana in zrastle z očetnjo zemljo. Tako je, kakor da je že duša nežnega deteta pognala brez števila koreninic v okolico in tako svoje življenje tesno stkala z usodo svoje domovine.

Angel Gospodov je oznanil Mariji...

Kako se to zgodi? V otroškem telesu duša najprej spi. Razum še ne deluje, ker potrebuje spretno in zveste pomočnice domišljije, ki mu kaže svet v podobah. Ta se torej mora prej razviti in nakopičiti zalogo slik, ki jih nato razum pregleduje in primerja ter jim kakor z rentgenovimi žarki gre prav do živega, do splošnih pojmov in tako misli.

A domišljija se zbudi pod vplivom čutnih vtiskov iz zunanega sveta, ki v njem živimo. Te vtiske sprejemata in zaznavata predvsem oko in uho. Dobivata pa jih iz sveta, ki je okrog deteta: od staršev, bratov, sester, tet in stricev, poslov in tovarišev; od domačih živali, psičkov, ptičkov, metuljev in čebelic; od gričkov, gozdov, vrtov, travnikov, livad, potočkov, cest, stezic in potov; od sonca, lune, zvezd in hiš in cerkve; od lastovičjih gnezd in škračeve pesmi do cerkvenega stolpa in pritrkavanja k slovesni maši.

Vse to se v otrokovo dušo vtiska in jo oblikuje kakor kroglo gorkega voska. In otrok dela kakor oče Stvarnik. »Videl je Bog, da je bilo dobro.« Tako misli tudi dete v neizmerni dobrodušnosti. Vse, kar iz zunanjega sveta stopa v njegovo majhno dušo, pohvali in odobri: Najboljše je, da je vse tako, kakor je!

Ugovarjal bi pa kdo: »Saj čutne vtiske, zaznave in domišljajske slike sprejemam tudi pozneje in drugod vedno in brez nehanja. Res je! A to je čisto druga stvar! Velikanska razlika! Zakaj to, kar otrok srečava s svojo dušo in spoznava, to so prvi vtiski, vtiski v mlado, nedolžno dušo. To so prve, izvirne, patentirane slike vsake vrste reči!

Ko pozneje prihajajo vtiski iste vrste, se morajo vedno predstaviti pri prvotnih in se pri njih izkazati ali legitimirati. V domačem hlevu je Tonček videl konja. Ko pozneje sliši to besedo, je ne misli z meglo zastrte, ampak se zavestno ali nezavestno vrača k prvotnemu konju in z njim primerja ter ob njem presoja vse druge konje.

Otroku domači povedo za vsako stvar, kako se ji pravi, in ko besedo ponavlja, je prepričan, da se psičku in mucku, teličku in backu na vsem svetu tako pravi, ker je to edino pametno in edino mogoče ime; in če je teti ime Ana, si deklica misli: kadar bom jaz teta, bom tudi Ana.

Deček in deklica se učita morda drugih jezikov in izvesta, da se kruhu pravi »Brot«, ali laško »pane«, francosko »pèn«, materi »Mutter«, cestj »Strasse« ali »rue«, a vedno čuti, da je Brot zanj čisto kaj drugega kakor kruh, da Mutter ni mama in mati in da Strasse ni tista cesta, na kateri se je z vrstniki igral in čakal, kaj mu to čudovito bitje pripelje iz daljave. Kako resnično je, kar pravi Lamartine: »V domovini nam vse govori jezik s presrčnimi naglasi. Vsako drevo ima svojo zgodovino in vsak kamen ime.«

Če si bil v tujini, veš, kako se ti je godilo, če te je srečal rojak, s katerim si mogel govoriti o domačem kraju. Najrajši bi ga bil vprašal po vsakem griču, po lipi pred hišo in po jablanah in hruškah na vrtu, o vodnjaku in čebelnjaku in o kozolcu, če ni še treščilo vanj, pa o cerkvi sv. Marjete, če še tako lepo mah raste na stolpu in če se ji še sv. Katarina tako spoštljivo priklanja, kadar za bobe pozvanja. Kakor da niso tudi drugod griči, drevesa in vitki zvoniki. Pa saj tega tudi nisi mislil, ampak drevo, po katerem si hotel vprašati, ti je bilo skrivnostno priraslo v srce. Bilo je drevo iz tvojih otroških let. Zakaj domovina je v resnici dežela tvojega detinstva, polna bajnih zvokov in skrivnostnih podob, ki jih razum ne pretolmači, pač pa srce, ker jih duša hrani iz tistih časov, ko je bila sama še polna skrivnosti.

O zdaj razumem zgodbo onega zločinca: »Ko sem zakrknjen v hudobiji sedel v ječi, sem zaslišal zvonove. V trenutku je pred menoj zrastel domači zvonik. Srce je zastrlo domotožje; dnevi detinstva so korakali mimo mojega duha. Zopet sem se videl med doma-

Pred svetim večerom. Pot v Betlehem.

čimi, ki so skupaj molili večerno molitev. Slike preteklosti so me spremenile v dete in zdaj se je razpočila železna lupina srca in moral sem zajokati.« Lupina je bila tujina, zdravo srce je bila domovina; odvrigel je navlaklo in spet je v soncu zagorela rodna gruda.

»Minilo je že nekaj let,
kar šel sem s holma v beli svet,
a vtisnil se mi je v spomin
do črne jame globočin.« (Levstik.)

Rodna zemlja. Sladka beseda, ki nam kliče v spomin našo zibelko in krst in botra in tisto, ki se je sklanjala nad zibelko in nas prvič peljala pred božji grob: »Tam cvetje zlate je mladosti moje.« A ne samo cvetje, tudi prvo trnje, prve rane in prevare, prva žalovanja in pokopi, saj so skoraj pri vsakem izmed nas prva slika v albumu spomina pare in kropljenje.

Rodna zemlja! Izgovorimo to besedo in pred nami zagori ognjišče naših dedov, za-dehti vonj zraka, ki so ga dihali, se razpne nebo, ki so ga gledali, se razširijo travniki, ki so jih kosili, in njive, ki so jih orali, in prav poleg njih božja njiva, kjer njih srce sniva večni mir. Še več: domovina, to so čustva, ki so jih predli naši predniki, misli, ki so jih tkali, vera, ki so se vanjo opirali, prepričanje, za katero so živeli in mrli ob tur-

ških taborih in grajski tlaki. Mi se učimo hoditi po njih še gorkih stopinjah in na vseh teh krajih čutimo in slišimo odmev njih besed, utrip njih srca in vonj njih duše.

Iz vseh teh skrivnostih reči se snuje to, kar imenujemo ljubezen do domovine.

Kdor to premisli, lahko spozna, kako silna opora je človeku ljubezen do domovine, tako silna, da je resnična beseda slavnega Lacordairja, izgovorjena v pariški stolnici: »Brez domovine si zgubljena točka v naključnih časa in prostora.«

Brez domovine si umetna cvetlica brez žive prsti.

Brez domovine si kakor ubiti glas železnega zvona.

O Jezus, zdaj še bolje vem, zakaj nad Jeruzalemom jokaš! Tudi tebi je domovina s silo neznano segla do duše globin, in tebi še bolj, ker imaš najglobljo in najbolj človeško dušo in najplemenitejše srce. Prvega decembra na otožni spominski dan naših bratov in sester v Franciji, Ameriki, Holandiji in Nemčiji in na praznik edine naše domovine te prisrčno prosimo, varuj kakor zenico očesa našo drago domovino, skrivnostno zibelko našega bitja, demantno vazo našega življenja, zlati okvir naše duše.

Iz zemske nas pa vse privedi v večno domovino!
Jos. Šimenc.

Dom in domovina v slovenskih pregovorih

*Ako hiša pogori, dolg na vrat leti.
Ako sosedova hiša gori, pazi na svojo!
Če se mož in žena prepirata, je kačje
gnezdo v hiši.*

*Če so otroci dobri, očeta k možu postavi-
vijo, če so pa hudobni, ga na beraško palico
pripravijo.*

*Če vlečeš ti svojega očeta do praga, bo-
do tvoji otroci tebe čez prag sunili.*

*Črepinj (posodja) in otrok ni nikdar
preveč pri hiši.*

*Deset umnih otrok — enajst sreč pri
hiši.*

Dež pada v hišo, ako nima krova.

*Dober je domek, če ga tudi ni več kakor
za en bobek.*

Dobra mladina — srečna domovina.

*Dobra žena, čedna kuhinja in pridna
mačka so posebno potrebne vsaki hiši.*

*Dokler kri po žilah teče, naj človek do-
mu ne odreče.*

Domača gora najbolj zelena.

Domače perilo naj se doma pere.

*Družina je tolika, da rojijo iz hiše kakor
na žegnansko nedeljo iz cerkve.*

Ena domovina — ena gospodinja.

Gorje hiši, v katero ljudje nočejo!

*Grlo zapravi več hiš, kakor vojska, grom
in blisk.*

Hiša ne stoji na zemlji, ampak na ženi.

*Hiša razdeljena — razpada kakor zapu-
ščena.*

Hišni prag — najvišja planina.

Kader hiša zgori, je kasno braniti.

*Kadar se v hiši krsti ponavljajo, na smrt
se stari pripravljajo.*

Kar se doma skvasi, ne razglasi.

Kar se doma zgodi, naj doma ostane.

*Kar se med stenami zgodi, naj med ste-
nami ostane.*

*Kdor je zdoma, ima eno misel, kdor je
doma, ima jih sto.*

Kdor le doma tiči, malo se nauči.

*Kdor matere zemlje ne časti, ta nje sadu
vreden ni.*

*Kdor na vso moč z doma sili, ta se na
tujem v blato usede.*

*Kdor s tujim denarjem hišo zida, ka-
menje na svoj grob nosi.*

Kdor je nič doma, je tudi od doma.

*Kdor z denarjem kam ne ve, naj hišo
zida in se pravdati začne.*

*Krivično blago pod streho, pa molj v
zrnju.*

Krpa hišo in grad drži.

*Lakota, mraz in dim po hiši, so trije
siromaški križi.*

Ljubo doma, kdor ga ima.

*Najbolje se pogaja, kar je iz domačega
kraja.*

Ne stoji dom na zemlji, ampak na ženi.

Ni sreče doma, kjer ni Boga.

*Običaji od starine — so jak ščit do-
movine.*

Povsod dobro — doma najbolje.

Samo domače gnezdo je toplo in mehko.

Sem zmerom doma kakor Bog.

Srečen je, kdor ima — pamet doma.

*Strela iz višine udari izdajalca domo-
vine!*

Svet vseh ljudi dom.

Svoj dom je boljši od zlatega korca.

*Svoja dóna, svoja volja; tuja dóna, tu-
ja volja.*

*Še žlice včasih zaropotajo v žličniku, če
veter potegne.*

*Težko je tuji hiši služiti, še težje si hišo
pridobiti.*

*Težko hiši, ki nima gospodarja, težko
vojski, ki nima poglavarja.*

*Toliko mu je za dom ko orlu za Noetovo
barko.*

Tuja zemlja ubija človeka.

*Usta so majhna luknja, pa požro dom in
hišo.*

*Več je vredna domača gruda, ko na tu-
jem zlata ruda.*

Vsaka pol ne drži domov.

*Vsako selo ima svojo šego, vsaka hiša
svoj čud.*

Vse domov pride.

*Va mirne ljudi je mala hišica dosti pro-
storna.*

*Zapri ti najprvo svoja vrata, potem šele
zapiraj druga!*

Zanesi se na tujo kašo pri svoji doma.

Zvest služabnik je skril zaklad pri hiši.

I. Šašelj.

Večkrat slišimo: »Največja sramota za slo-
venski narod je — pijančevanje.« Res: vsakega
poštenega človeka mora biti v dno duše sram, ko
mora gledati tiste žalostne pijanske prizore, ko se
tako pogosto pojavljajo po cestah, trgih, ulicah in
raznih prostorih. — Vsakdo je dolžan po svojih
močeh storiti vse, da ta madež zgine iz našega
okolja.

Kdor umrje, preden umrje, ta ne umrje, ko
umrje. (To hoče reči: Kdor resno misli na smrt, bo
vsekdar pripravljen, in ko smrt zares pride, bo to
le začetek srečnega večnega življenja.)

Vprašaj se vsak večer, koliko tvojih misli, be-
sed in dejanj ti je anđel varih vpisal kot kapital
v računsko knjigo božje. Česar ni vknjižil, je zate
zgubljeno — za večno.

KLIC NEROJENEGA

*Tako sem ti blizu, o mati, da morem
neslišno ti zašepetati v srce:
Tvoj Stvarnik in moj me je tebi podaril...
Živim! — Ne zavrzi me! Misli na me!*

*Življenje, ki vsak dan ga znova prejemam
od tebe — pa vendar ni — ni tvoja last!
Bog hoče, da ti bdiš in čuvaš nad mano,
da mogel živeti v Njegovo bom čast.*

*Še Jezušček, ki je sam večna ljubezen,
si je materinske ljubezni želel —
pa jaz, tvoj otrok, ki umrjem brez tebe —
pa jaz naj ne bi po nji zahrepenel?*

*Ljubeezn, cvet z božjo roko negovani,
v človeška je srca presajen z neba —
a sama na sebi ljubezen je mrtva:
trpljenje-življenje in vrednost ji dá!*

*Ko zadnjikrat blagoslovljaje ozrlo
na nas se bo tvoje ljubeče oko —
za tvoje trpljenje za naša življenja
Bog večno življenje podaril ti bo! — — —*

Marija Jelen

Zveza mladih katoliških delavcev

Kdor je v novembrski številki našega lista bral o Zvezi katoliških dijakov, je videl, da je naša Katoliška akcija začela organizirati najprej mladino, ki jo zbira in vzgaja po posameznih stanovih. Najnujnejše naloge ima Katoliška akcija v tistih stanovih, ki so v verskem in moralnem življenju najbolj ogroženi. In kdo dandanes ne vidi silno velike nevarnosti, da utegne preiti naše delavstvo v vrste komunistov! Hoteč to nevarnost preprečiti, je Slovenska Katoliška akcija ustanovila Zvezo mladih katoliških delavcev, v kateri je včlanjena naša moška delavska mladina od 14. do 30. leta.

Stanje delavstva

Ko se je končala svetovna vojska, so se politične in socialne razmere v Evropi zelo spremenile. Razpadale so velike in stare države, ustanovljale so se nove, nastale so čisto druge razmere med narodi. Prejšnje gospodarske stalnosti ni bilo več, zakoni in državne oblasti marsikje niso imele potrebne veljave. Po svetu so se godili veliki prevrati, tu in tam so bile bolj ali manj krvave revolucije, nastajale

so gospodarske krize in ljudstva se je pollaščala nezadovoljnost. Na ta trenutek se je že leta in leta pripravljala komunizem, ki je z bistrim očesom zasledoval po vseh evropskih državah politični in socialni razvoj, da bi se postavil za voditelja ljudskim množicam, ki so bile nezadovoljne in so zahtevala izboljšanje svojega življenja. Tako so komunisti zavladali v največji evropski državi, v Rusiji, po nekaterih drugih državah pa so se oblasti polastili samo za nekaj časa. Čeprav se povsod niso mogli obdržati, pa jih vendar ni bilo nikjer več mogoče popolnoma iztrebiti. Podobno kakor huda bolezen: četudi jo preboliš, posledice vseeno ostanejo.

Komunizem je tudi pri nas imel svojo žetev. Izrabljal je neurejene razmere, težko življenje našega ljudstva, obetal je, da bo prinesel ljudem raj na zemlji, pridobival je ljudi z obljubami, agitacijo in tujimi podporami, zato ni čudno, da so mu mnogi v svoji nepoučenosti verjeli. Tako so mogli komunisti v Jugoslaviji kmalu ustanoviti svojo politično stranko in so pridobili veliko pristašev. Ker so postali nevarni za obstoj države, so jim

Sveti Janez Evangelist.
(Glej: K našim slikam str. 388.)

stranko razpustili in prepovedali vsako delovanje. Oni pa kljub temu niso odnehali in so svoje delo bolj skrili in ga opravljali na tihem, največ med tovarniškimi delavstvom.

Tudi pri nas na Slovenskem so se z leti razmere med delavstvom zelo spremenile. Vedno bolj so rasle nove tovarne in delavstvo se je zbiralo okoli njih v vedno večjem številu. Dela v tovarnah so iskali kmečki fantje in dekleta, ki se doma niso mogli preživljati; prihajali so tudi tuji ljudje, ki v domačih krajih niso našli dela in zaslužka. Tako so v kratkem času nastali po mestih in bližnji okolici čisto delavski kraji, n. pr. v Kranju, Trzinu, na Jesenicah, v Celju, Mariboru, Ljubljani, okoli premoškopov itd. In na te delavske množice se je z vso silo vrgel komunizem, da bi jih potegnil v svoje vrste in uporabil za svoje revolucionarne namene.

Dolžnost katoličanov do delavstva

Ali bi ne bili katoličani slepi, če ne bi videli te grozeče nevarnosti med našim tovarniškim delavstvom? Ali nismo katoličani dolžni, da se v imenu krščanske pravičnosti in ljubezni zavzamemo za delavske težnje in napnemo vse sile, da se tako imenovano socialno vprašanje reši po naukih katoliške Cerkve? Sam papež Pij XI. je l. 1931. izdal

veliko socialno okrožnico in učil katoličane pravih socialnih nauk ter jih l. 1937. v novi okrožnici svaril pred komunistično nevarnostjo. Od prave rešitve socialnega vprašanja ne zavisi samo srečna bodočnost delavstva samega, ampak v največji meri tudi mirna in pravična preureditev vse človeške družbe. Pri tej preureditvi moramo katoličani sodelovati, da se ne bo izvršila na škodo božjih pravic in zveličanja duš.

Tudi slovenski katoličani imamo nalogo, da varujemo naše delavstvo komunistične nevarnosti in da mu pomagamo do boljših socialnih razmer. Ali pa more delavstvo, če ni poučeno in se katoličani zanje ne zmenimo, samo najti pravo pot? Jasno je, da tega ne moremo pričakovati. Kaj torej? Prijeti moramo za delo, dobro delavstvo zbrati v katoliških vrstah, ga katoliško izobraziti in vzgojiti, potem pa to apostolsko delo razširiti še naprej na vse delavstvo.

Za ta namen je Slovenska Katoliška akcija ustanovila Zvezo mladih katoliških delavcev. Ta organizacija naj bo delavna, apostolska, vse svoje delo naj posveti pridobivanju mladih delavcev za katoliško življenje. Tudi delavec ima dušo, je enakovreden drugim stanovom, čeprav v svojem delu služi stroju, ki izčrpava njegovo življenjsko moč in ga vklepa v samo snov brez duha. Zato prav delavci poleg svojega dela v tovarni potrebujejo duhovne vzgoje in izobrazbe. Ostali morajo seveda to, kar so, ohranijo naj svoje delovno mesto, spopolnjujejo naj se v svoji stroki, a k vsemu temu naj se pridruži še duhovno življenje in apostolsko delo. Saj ravno duh človeka dviga nad snov.

Je pa dandanes delavstvo tako hudo zmaterializirano, da je za duhovne reči prav malo sprejemljivo. Odtujeno je Bogu, na katerega v brnenju strojev po dvorah tovarn prav nobena stvar ne spominja. Sovražno je razpoloženo proti drugim stanovom, ker ga krivi vodniki hujskajo k razrednemu boju in k sovraštvu proti vsem, ki kaj imajo. Trpi v resnici ali tudi samo na videz krivico, a to zadostuje, da hoče s prevratom in krvjo doseči svojo pravico. Vpije ne po odrešenju iz sužnosti greha, ne po svobodi in življenju duše, ampak po odrešenju iz spon proletarskih nižin in po gospodovanju delavskega razreda. V takih delavskih množicah se človeški družbi lahko pripravljajo strašno pogube sile, ako ostanejo tako zelo odtujene duhovnemu in nadnaravnemu svetu.

Mladi katoliški delavec

Proti takemu materialističnemu delavcu je treba vzgojiti novega delavca po verskih in nravnih načelih, da bo resen, značajan,

močne volje in čist, potem pa požrtvovalen, podjeten in željan dejanj. Vse te lastnosti odlikuje njegovega duha in voljo, da bo mogel v življenju vršiti še kako drugo delo kakor pa samo streči stroju. A kolikor je navezan na delo ob stroju, naj tudi to delo krščansko pojmuje. Delo je po krščanskih naukah od Boga zapovedano, je raba in razvijanje tistih moči, ki nam jih je dal Stvarnik. Z delom si najbolj upravičeno služimo vsakdanji kruh in častno opravljamo svojo življenjsko nalogo.

Bolj ko je dandanašnji delavec ločen od nadnaravnega sveta, toliko več truda bo treba, da bo spoznal tudi nadnaravne resnice. Končni cilj vse naše verske vzgoje mora biti stalno življenje v milosti božji. To ni nič in nič manj kakor živeti v božjem kraljestvu ali upodobiti v svoji duši Kristusa. Posnemanje Kristusa že samo nalaga apostolske dolžnosti, ki naj jih katoliški delavec vrši med svojimi tovariši, da v njih osebno in domače življenje uvaja Kristusovega duha in pokristjani delavsko okolje. To so tako velikanske naloge, a njim nasprotujoče ovire tako hude, da je treba kar čudežnih moči, da se bodo ti cilji dosegli. A Zveza mladih katoliških delavcev si je te cilje zastavila in prav nič ne smemo dvomiti, da se z vsemi silami trudi, da jih tudi doseže. Ako delamo za božje kraljestvo, nam ni nemogoče nobeno delo. Molimo k Bogu, da to apostolsko delo blagoslovi, da bo tudi delavstvo spoznalo duhovno srečo krščanskega odrešenja.

Naloge delavske Katoliške akcije

Delavstvu je nadnaravni svet malo znan ali ga celo taji in noče o njem nič slišati. Ali se ni bati, da bo delavstvo za vedno izgubljeno za Boga in Cerkev, da bo vedno stalo v onih vrstah, ki so Cerkvi sovražne? Da se to ne bo zgodilo, usmerja delavska Katoliška akcija mišljenje in delo svojih članov nadnaravno. To pa je silno težavna naloga. Kajti noben drug stan ni tako zelo okužen od današnjih zmot kakor ravno delavski. Koliko jih je zastrupljenih s sovraštvom, z brezdušnim materializmom in razkrajajočim komunizmom! To so tiste satanske sile, ki jih je najteže pregnati iz zagrenjenih in nahuj-skanih src. Le močna katoliška načelnost bo mogla z uspehom kljubovati tako razširjenim zmotam, o katerih že nihče več ne vpraša, kam vodijo in ali so resnične ali ne, ampak jih kratko malo sprejmejo, češ to je delavski socialni program.

Ne bo lahko prebuditi vest iz takega materialističnega mišljenja. V samih krivicah in nasilju, v brezsrčnosti in brezobzirnem boju vest delavcu polagoma otopi, da več ne loči dobrega od slabega, resničnega od zmotnega,

V podružnici sv. Antona na Veliki Loki pri Višnji gori.

(Glej opis v »Bogoljubje« št. 10, str. 542.)

dovoljenega od prepovedanega. Otopela vest ne priznava več splošno veljavnega merila, kaj je prav, kaj ne, ampak se ozira le na svojo korist. Kar se meni zdi prav, kar meni koristi, to je tudi prav in pred mojo vestjo dobro. Tako človek zataji v svoji vesti Boga in njegove postave, pa vse meri po svoji osebni koristi. Tu ima delavska Katoliška akcija veliko, veliko dela.

Malokateri stan je tako zelo organiziran kakor delavski. Žal, da je v delavske organizacije zašel po večini brezbožen duh. Naj bodo še tako nepolitične, zgolj strokovne ali dobrodelnne, načelno so indiferentne ali odkrito sovražne krščanstvu. Še nevarnejši je vpliv neznanjih organizacij, ki se znajo uveljaviti, a tudi skriti. Ako pri takih razmerah med delavstvom hoče Katoliška akcija doseči kake uspehe, mora delati organizirano, skrbeti za dobre voditelje, ki bodo sposobni za tako težke delavske razmere. Katoliški delavci se šolajo samo za delo v delavskem okolju, kakršno je v tovarnah, delavnicah, na zborovanjih ali po delavskih družinah, v velikih skupnih stanovanjih, v delavskih predmestjih. Oni,

ki jih hoče katoliški delavec pridobiti za Kristusa, so posamezni delavci, v prvi vrsti mladi, potem pa tudi delavske družine.

Sredstva

Za vse, ki sodelujejo pri Katoliški akciji, so najvažnejša nadnaravna sredstva. O njih potrebnosti morajo biti vsi prepričani in uporabljati jih morajo stalno in z vedno večjim razumevanjem. Napredovati morajo v duhovnem življenju, ker brez globokega verskega življenja za apostolsko delo ne morejo biti porabni. Vsak delavec je zelo izpostavljen mnogim verskim in nravnim nevarnostim, ki jim brez trdnega značaja ne bo mogel kljubovati. Moč in navdušenje za premagovanje ovir bo našel le v resnični pobožnosti in zvezi z Bogom.

Katoliški delavec nikakor ne bo mogel javno delovati za božje kraljestvo, če ne bo dobro poučen o verskih in moralnih načelih. Kajti on se ne more šele počasi pripravljati na kasnejše delo, ampak je pri svojem poklicnem delu že tako rekoč v bojni vrsti, kjer navadno nima somišljenikov, ampak hude nasprotnike. Kjer vero napadajo in sramote krščansko življenje, morajo biti branilci krščanskih svetinj versko izobraženi in sposobni za obrambo.

Vedno bo treba braniti tudi socialne nauke katoliške Cerkve, pobijati pogubna gesla materializma in komunizma, zato morajo katoliški delavci dobro poznati socialna vprašanja. To je njih stanovsko vprašanje, za katero potrebujejo najboljšo izobrazbo. Komunisti svoje propagatorje izvrstno šolajo, Katoliška akcija ne sme biti manj vredna, da

bo res mogla pridobivati delavstvo za Kristusa.

Učnih pripomočkov za socialni študij imajo slovenski katoliški delavci precej na razpolago. Lahko jih z veseljem vzamejo v roke, ker jim nudijo varne nauke sv. Cerkve, zlasti Pijeva socialna okrožnica »Quadragesimo anno«. Socialna vprašanja so dosti težka, zato bodo ta študij zelo olajšali spisi naših katoliških sociologov. Vsakemu katoliškemu delavcu so znana dela dr. Aleša Ušeničnika in dr. Andreja Gosarja. Skoraj vsi katoliški listi in razne brošure pa tudi prinašajo mnogo socialnih člankov, tako da je jedro socialnega vprašanja po katoliških načelih prav lahko študirati. Zveza mladih katoliških delavcev svoje člane še posebej izobrazuje s stanovskim listom »Mladi delavci«, ki izhaja vsakih štirinajst dni.

Vse kaže, da so v naši dobi stopila socialna vprašanja najbolj v ospredje. So tako nujna, da rešitev mora priti. Katoličani smo pri reševanju socialnega vprašanja zelo prizadeti, ker se bodo utrjevala tudi nravna in verska vprašanja. Zato morajo biti zlasti katoliški delavci dobro poučeni in organizirani, da bodo mogli uveljaviti katoliška načela. To bodo mogli doseči le z delom in s temeljitim strokovnim znanjem. Zato je v našo skupno korist, da bi delavska Katoliška akcija kar mogoče uspešno delovala. Prosimo Boga, naj ji da najboljših voditeljev, naj bo njeno članstvo navdušeno in neustrašeno v borbi za zmago Kristusa Kralja. Na socialnem polju za katoličane bije odločilna ura. Naj Bog blagoslovi apostolsko delo med delavci.

Al. Strupi.

Kraljestvo božje — in otrok

Preveč bi bilo, če bi hotel zopet govoriti o velikih žrtvah, o težkih naporih staršev, ki z božjo pomočjo za kraljestvo božje vzredijo in vzgojijo 5, 6, 10 in več otrok, kolikor jih pač Bog da. Znane stvari so to, in zadnje čase tudi uvaževane. Manj znano pa je, in ljudje vse premalo mislijo na to, kako silno velika in vzvišena je ta naloga; da je vredna žrtev in naporov. Seveda, dejstvo križev le ostane, in ta križ nemalo tišči že itak težko obremenjena ramena krščanskih staršev. Tega se je rajniki papež Pij XI. tudi zavedal in zato je v svoji okrožnici o svetosti

zakona tako lepo tolažil in spodbujal krščanske matere in očete.

Naj le premislijo, tako piše rajniki papež našim dobrim staršem, naj le premislijo, koliko je že zgolj naravno dostojanstvo in kako visok je končni namen človeškega rodu. Otrok pa je vendar tudi človek. In človek prekaša že po svojem razumu vse vidno stvarstvo. Če se pa ozremo na njegov končni in najvišji namen, vidimo, da se otrok ne rodi toliko za ta svet, marveč mnogo bolj za nebeško srečo in nadnaravno veličanstvo.

*Skaručina: Skrivnostna zaroka sv. Lucije. (Glavna freska v ladji.)
(Glej: K našim slikam str. 378.)*

Bog namreč nikakor ne podeljuje otrokom življenja samo zato, da bi število ljudi raslo in da bi napolnili zemljo. Vsak otrok, ki se rodi, prejme od Boga življenje, da Boga spoznava, ga slavi, da mu služi in tako enkrat doseže, da ga v nebesih more gledati iz obličja v obličje. Dá, v nebeškem kraljestvu bo Bog sam neizmerno bogato plačilo vsem svojim vernim. In to plačilo je tako veliko, tako lepo, tako sladko in obilno, da ga nobeno človeško uho ne oko ne more zapopasti, a tudi um katerega koli človeka ne. Kako velika sreča, kolik blagoslov božji je torej otrok, rojen za ta vzvišeni cilj!

Pa tudi že na tem svetu so otroci krščanskih staršev člani nebeškega kraljestva. Zato naj se starši v vseh stiskah in težavah — ko jih v trenutkih malodušne potrnosti hudobni duh zapeljuje in bega — spomnijo svoje velike naloge, da dajejo Kristusovi Cerkvi potomstvo, da ustvarjajo sodržavljanke svetnikov in božje domačine. Roditelji so torej pomočniki Boga Stvarnika in po božji dobroti smejo pri tem sodelovati, da se ljudstvo, posvečeno češčenju Boga in Odršenika našega, množi od dne do dne. Zavest božje dobrote in pomoči naj jih pa navdaja z upanjem, da bodo mogli svojo nalogo izvrševati sebi v zveličanje in Cerkvi božji na korist. To zaupanje, to prepričanje jim bo dalo pogum, da jih strah pred odgovornostjo ne bo preveč težil

in žalostil, čeprav bi brez njih krivde ta ali oni njih otrok mogoče zabredel na stranpota. Le mislimo na sv. Moniko in sv. Avguština.

Morebiti pa krščanske starše kljub temu še muči tegobno vprašanje — zlasti intelektualci mnogo trpe vsled tega — vprašanje namreč: Čemu neki množiti število trpinov in v neskončnost podaljševati verigo človeških bitij, rojenih za muke in težave v tej dolini solz? Namesto odgovora jim naša mati sv. Cerkev kaže na Marijo Mater z Detetom v naročju. In to zlasti v adventnem in božičnem času. Dá, Marija z Detetom! Tu je rešenje vseh dvomov, tu razveza vseh mučnih spon. »Tvoj novorojenček, o Marija, je uničil to kljuvajoče vprašanje, tvoj Sin je dal vsem nosečim in doječim novega upanja. Tvoj Sin, o Marija, je izrekel veliko besedo o novem rojstvu. Tvoj božji Sin, o Marija, nam je tudi prinesel to prerčenje, tako da sedaj blagrujemo uro svojega rojstva, ker mu sledi blaženi prepород. In tako nam je rojstvo tvojega Sina prineslo novega upa za našo človeško bit. Zato nam pokaži, o Marija, svoje Dete in spet se bo naše srce zveselilo.« (O. Mauer.)

Ker porodu sledi prepород, zato so za sluge popolnih staršev za kraljestvo božje velike in bogato je navadno že na tem svetu njih plačilo. Znana stvar je namreč, da prihaja največ mašniških in redovniških poklicev prav iz velikih dru-

*Skaručina: Sv. Lucija in mati spita na grobu sv. Agate.
(Glej: K našim slikam str. 378.)*

žin. Velika večina celó, čeprav je število velikih družin danes tako majhno in se dnevno krči. Zato pa tudi pada število sv. poklicev. — Če pa Kralj nebes in zemlje izbere tvojega sina ali tvojo hčer, mogoče celo več od njih za svojo posebno službo, potem se krščanski oče, krščanska mati veselita, kajti dala sta kraljestvu božjemu oficirja ali ministra, in upati smeta, da bodo njegove zasluge tudi vajine zasluge, njegova krona tudi vajina krona.

Velik blagoslov božji je torej otrok za kraljestvo Kristusovo, posebno tedaj, če izhaja iz Božu zveste družine s številnim potomstvom. Tak otrok prinese namreč s seboj v delovne in bojne vrste kraljestva božjega poleg močne, trdno ukoreninjene vere, tudi potrebne požrtvovalnosti in delavnosti, katerih se je naučil od svojih zglednih staršev, ki jim kopica otrok ni dopuščala lagodnosti in brezskrbnosti.

Znano je, da prav iz takih družin vstajajo kraljestvu božjemu najzvestejši, najodličnejši služabniki, preskušeni oprode deviške Matere in nje Otroka — svetniki.

Ne morem si kaj, da bi ne omenil tu še enega primera. Tako lep je, tako vidno je plačilo za junaško-zvesto spolnjevanje družinske dolžnosti! — V časih, ki so bili v marsičem hujši od naših, kmalu po 7. obletnici francoske revolucije, najgrozovitejše med vsemi, se je rodila — kljub vsemu siromaštvu družine, živeče v prežnanstvu, kljub vsemu

medicinskemu znanju očeta zdravnika — v družini Pelletier kot osmi otrok deklica, ki je bila letos 2. maja z imenom sv. Evfrazija dvignjena do časti oltarja. Res velik blagoslov božji je bil ta otrok, rojen v tolikih stiskah: blagoslov božji za družino Pelletier, blagoslov za največje nesrečnice človeškega rodu (saj je m. Evfrazija ustanoviteljica sester Dobrega pastirja za reševanje padlih deklet), blagoslov božji pa tudi za celo kraljestvo božje na zemlji, za sv. Cerkev in za nas vse. Bila je pač osmi otrok celega, junaškega kristjana!

Zaupaj torej, krščanski oče, krščanska mati! Junaško stoj in hodi svojo pot za Kristusom, ki nosi — križ. To je žezlo njegovega kraljestva. Ž njim nosijo to žezlo vsi njegovi: krščanski zakonci bolj ko kdaj. Zato pa naj veselo upanje omlaja njih srca, da bodo njih otroci, rojeni v stiskah sedanjega časa, bolj ko kdaj kraljestvu božjemu v kras in korist.

Še en pogled na Marijo z Jezusom! Če bodo stiske in težave tvoje še tako velike, ne bodo nikdar dosegle bridkosti, v katerih je Marija rodila svoje Dete, in to ne zase, temveč za Boga, za kraljestvo božje. Nikdar ne bodo tvoje stiske njenim enake. A to vedi: čim večje bodo, tem bližje boš Mariji in njenemu Detetu, tem večji bo tudi blagoslov, ki ga bo Bog dodelil sv. Cerkvi, svojemu kraljestvu na zemlji po — tvojem otroku!

P. Mihael Mlekuž, benediktinec.

Marijine družbe

KA in MD

Ali smo že pri koncu?

Eno leto hitro mine. Posebno leto, ki je namenjeno vestnemu in pridnemu delu in delovanju. KA pa zahteva od vsakega vestnega sodelavca da se pridno in vneto udejstvuje. In našim dekletom na čast moram povedati, da so se res vestno oprijele svojega dela. Morebiti je zdaj pa zdaj ena ali druga malo postala, malo potožila, tudi malo obupavala nad započetim delom, končno je pa z božjo in z Marijino pomočjo vendar le šlo.

»Naš zadnji sestanek...!« je gospod voditelj povzel besedo. Med dekleti je zašumelo, kakor bi bile hotele reči: »Torej bo vendar enkrat konec! Saj smo se celo leto pošteno trudile, posvetovale in vsekdar pridno zahajale k našim sestankom.«

»Naš zadnji sestanek ni bil zadnji, kajti naše delo še ni skončano. Našega dela bo konec šele takrat, kadar bodo ob našem grobu molili in prosili, naj nam Gospod Bog da večni pokoj. Končano bo delo samo za nas, zakaj takrat bodo drugi poprijeli.«

»Česa se bomo pa prihodnje leto lotili?« je v svoji radovednosti vpraševala Kovačeva Pepa.

»Ne boj se! Dela imamo še čez glavo. Najprej velja, da letos započete delo ne smemo opustiti. Napake, ki smo jim letos napovedali boj, še niso izrvane in zatrte. Se bo treba puliti in trebiti in čistiti. Ne smemo zaspati, da nam sovražnik ne natrese ljuljke med pšenico. Veste pa, da je sovražnik žilav, da vedno preži, da bi naše delo, da bi delo sv. očeta Pija XII. uničil; zakaj ne pozabimo, da smo mi sotrudniki in pomočniki samega sv. očeta!«

»Ali papež to ve?«

»Ve, če vas tudi po imenu vseh ne pozna, kajti prav dobro se pozna po svetu, doma in v misijonih, če njegovi pomočniki dobro delajo.«

»O, potem bomo pa še bolj delali, da se bo še bolj poznalo!«

»Vedite, da je KA delavnica za bodoče svetnike. S tem, mislim, da je delo v KA zadosti osvetljeno.«

Mahkotova je začela z glavo zmajevati.

»No, kaj ti pa ni všeč, Mahkotova? Zakaj otresaš z glavo?«

»Oh, ali ste me že videli! Mislila, sem, da me nihče ne opazuje. — Tole sem hotela povedati, da se mi čudno zdi, da bi bila KA oblikovalnica za bodoče svetnike. Saj navadno beremo, da so svetniki rasli v puščavah ali pa po samostanih. Tam imajo čas moliti in se postiti.«

»Veš, draga Mahkotova, vsak čas potrebuje novih svetnikov. Mi si navadno domišljamo, da so svetniki živeli samo nekaj in v samotah. Premalo mislimo na to, da vsak čas potrebuje svojih svetnikov in jih tudi ima, seveda dokaj pičlo. Imeli smo dobo mučnikov, ko so ljudje morali pokazati, da cenijo Boga bolj nego svoje lastno življenje. Imeli smo dobo puščavnikov, ki so pokazali svetu, kaj se pravi vse zapustiti zastran Boga. Sedanji čas pa potrebuje svetnikov med svetom in te nam mora dati KA!«

»Potem bomo pa morali preobraziti ves svet!«

»Da! Treba ga bo. Morda se še spominjate besede sv. Hieronima, ko pravi, da je zavzdihnil ves svet in se je začudil da je arijanski (krivoverski). Danes pa bi isti sveti mož, morda izrekel besedo, da je zavzdihnil ves svet in se je začudil, da je poganski. Če je pa poganski, pa ni več krščanski, ni več Kristusov. Mi pa moramo svet spet pridobiti in osvojiti za Kristusa.«

»To je pa veliko delo! Kdo se ga bo lotil!«

»Eden, dva, trije..., ne bo nič. Vsi moramo poprijeti. Če ne prav vsi, pa vsaj velika večina. In videti moramo delo, kje je in kakšno je. — Ko smo ravno ob koncu leta, vam bom malo odgrnil obširno polje, ki ga moramo pregledati in obdelovati. Obdelovati sem rekel, ne obdelati. Nikar ne mislimo, da je delo v KA samo za sedanji rod. To je delo za rodove! Malo poglejmo po naših krajih in vaseh, kakšna je naša nedelja! Ali nam je nedelja še Gospodov dan? Nedeljsko delo, ples, boji in pretepi, divjaški izleti brez nedeljske božje službe. Spominjam se nekega dobrega moža, ki mi je nedeljsko delo opravičeval s tem, da manj greha naredi, če v nedeljo dela, kakor pa če gre na nedeljo v gostilno in tam zapravlja. O ti ljuba duša ti! Kje pa je rečeno, da je treba v nedeljo greh delati! Poglejmo v družinsko življenje. Ali ni

lepota družinskega življenja ubita po mestnih, po mnogih delavskih in tudi že kmečkih družinah? Ljubezen do bližnjega po mnogih krajih žaluje in toči solze zapuščenosti. Koliko bi bilo treba nam katoličanom storiti, da spet zavlada ljubezen med narodi! Mi mislimo, da smo storili že dovolj, če tožimo nad težkimi časi in zdihujemo nad lakoto in draginjo. Povsod so na dnevnem redu zdražbe in prepiri. Zanimarjena mladina je spet novo poglavje KA in še nismo prišli do konca!»

Globok »Ooooooh!« se je zaslíšal med zborovalkami.

»Tudi za ljudsko petje se mora zavzeti KA. Potrebno je globlje poznavanje cerkvenih praznikov, večje zanimanje za obisk popoldanske službe božje...«

Spet nov »Ooooooh!«

»Vidite, zato pa pravim, da je KA delo za rodove. Saj tudi trpi že skozi dolge rodove. Odkar je bilo rečeno apostolom, naj uče vse narode spolnjevatí to, kar nam je Kristus zapovedal...«

Tako je. Sestanki so prišli do konca, leto je poteklo v večnost, delo je pa ostalo in se bo nadaljevalo...

Ko je voditelj v svoji priznani vljudnosti voščil vsem pomočnicam na polju KA vesele praznike in srečno nov leto, se je zborovanje mirno razšlo.

Misel na to, naj bi dobro izpeljana KA rodila kat. Cerkvi novih svetnikov, pa še dolgo časa ni hotela umreti. Nekateri so jo vzeli seveda samo za šalo, a postati bi morala resnica, čista resnica!

J. Langerholz.

»Marijo nosijo«

V ribniški dolini in tudi po drugih krajih se vrši devet dni pred božičem posebna ljudska pobožnost: »Marijo nosijo«. Obred prikazuje, kako Marija na poti v Betlehem išče prenočišča. Pobožnost vodijo in opravljajo navadno dekleta. Devet hiš v vasi se dogovori in določi vrsto, po kateri se potem ta pobožnost vrši vsak večer v drugí hiši. (Lahko se za to pobožnost dogovorita tudi dve bližnji vasi, ako je ena sama premajhna). V vsaki hiši napravijo oltarček za Marijin kip, ki ga nesejo dekleta vsak večer v drugó hišo. Pri obredu se moli rožni venec, pojejo litanije Matere božje in Marijine pesmi. Ves obred se vrši dramatično s petjem. V glavnem ima tri dele: odhod iz prejšnje hiše, dohod k naslednji hiši in sprejem Marijinega kipa v nji. Pred odhodom najprej zmolijo rožni venec, nato dvigne domača hči Marijin kip in ga dá vsem navzočim poljubiti. Nato zapojejo pesem: »Marijo smo že vzeli, jo nesemo veseli ta prvi (drugi... deveti) večer.« Nato s svečkami spremljajo Marijin kip in pojó po potu »Za Marijo le hodimo«. Ko pridejo v drugó hišo, se ustavijo pred zaprtimi vrati sobe, kjer je pripravljen Marijin oltarček. Dekle, ki nosi Marijin kip, potrka na vrata. V sobi zapoje eno dekle (najbolje domača hči, če zna): »Kdo trka še?« Zunanji odgovorijo vse v zboru: »Oh, dvoje vbozih s'rot!« Nato se izmenoma razvija dvogovor. Zunanji zbor prosi, vse seveda pojóč, naj sprejmejo Marijo pod streho, domača hči se brani, češ: »Saj nocoj prostora ni, beraških nočemo ljudi.« Sele na tretje trkanje je voljna sprejeti Marijo z besedami: »O Marija, pridi k nam, mi te hoč' mo noč in dan.« Vrata se odpro, domače dekle zmoli posebno molitev, vzame Marijin kip, ga poljubi in dene na oltarček. Nato vsi zapoje: »Marijo smo prinesli, čistili,

slavili ta prvi (drugi... deveti) večer. — Boš tukaj ostala, med nam' prebivala, le prosi Marija v nebesih za nas. — Bomo rožic nabrali, Mariji dar'vali, te prosimo sprejmi v dar naše srce.« Nato sledi rožni venec in pete litanije Matere božje. V zadnji (deveti) hiši ostane Marija od božiča do svečnice. V tem času prihajajo ljudje molit in pet ob nedeljah in praznikih zvečer.

Po nekaterih krajih je ta obred še živ, ponekod se izvrši bolj preprosto, drugod se je pa ohranil samo še spomin nanj. Prav bi pa bilo, da bi se poživil ali na novo vpeljal, kjer ga še ne poznajo. Najbolj poklicana za to bi bila ravno dekleta Marijine družbe, ki že tako rada prepevajo. Dolgi zimski večeri, ko včasih dekleta nimajo posebnega dela, so kot nalašč primerni za to pobožnost. Brez dvoma bi taka pobožnost, ki je izšla iz ljudstva in je ljudstvu namenjena, močno povzdignila versko življenje po vaseh. S tem namenom, pa tudi zato, da se lepi narodni verski običaji čisto ne pozabijo, je na Gori pri Sodražici zapisal besedilo tega obreda profesor dr. Ivan Samsa. Napeve, ki jih je pela istotam gospa Marija Ivančičeva, je pa napisal profesor Matija Tomc, ki jih je tudi primerno uredil za izvajanje. Vsi napevi so izredno lahki kot pač vsi ljudski napevi. Tudi zbor odgovarja skoraj dosledno dvoglasno v tercah. Za izvajanje ni treba nobenih posebnih pevk, napevov se hitro priučí vsako dekle, ki ima količkaj posluha. Kmalu jih bo pela vsa vas, da jih le nekajkrat sliši. Sploh ne gre pri obredu za kake pevске umetnije, glavni namen je, da v resnici vsa vas doživlja to pobožnost, da se tako dvigne verski duh in se verniki s tem večjim doživetjem pripravijo na lepe božične praznike.

Nova monumentalna spovednica pri Sv. Tomažu pri Ormožu.

(Opis glej str. 377.)

vsako slovensko verno hišo, da bi bilo tako tudi na zunaj vidno, kako smo njeni, kako je naš narod Marijin narod. Saj je res, da ni dobre slovenske hiše, kjer bi ne imeli Marijine slike ali Marijinega kipa; toda to so čisto umetniško manj ali nič vredni in tudi nič slovenski izdelki. Morali bi biti nadomeščeni z zares slovensko sliko, ki nam mnogo pove. In nobena slika Marijina nam ne more toliko povedati kakor milostna podoba Marije Pomačaj z Brezij, ki je pred njo klečala na Brezjah že vsaka družina in bi rada pred njo klečala tudi doma, posebno sedaj v tako težkih časih, ko bomo potrebovali pomoči Marijine vsak dan bolj.

Zato je vse hvale vredna misel »Jugoslovanske tiskarne« v Ljubljani, da je izdelala lepo sliko Marije Pomačaj z namenom, da jo razširi po slovenskih hišah. Velika prednost slike je v tem, da je v potezah in barvah najbolj veren posnetek resnične milostne podobe na Brezjah, saj je bila izdelana

pod strokovnim vodstvom in nadzorstvom pp. frančiškanov, varuhov brezjanske Marije. Slika je precej velika in moramo reči, da tako lepe in velike slike Marije z Brezij doslej sploh še nismo imeli. Hvaležni smo katoliškemu podjetju za to delo, ki bo tudi kar moči poceni, da bo pomagalo upostaviti kot kraljico naših domov Mater, ki je res Kraljica Slovencev — Marijo Pomačaj z Brezij.

Prav bi bilo, da bi se sedaj vsi potrudili, da ta slika res pride na odlično mesto v naših domovih, kmečkih in gosposkih. Vsak, ki ima Marijo z Brezij rad, bi se moral potruditi, da bo njena podoba imela častno mesto v naših stanovanjih. Prav posebno bi bila to naloga slovenskih vernih deklet, ki so pred dvema letoma na veličastnem taboru na Brezjah pokazala, kako močno je Marija kraljica njihovih src. — Dvanajsttisoč mladenk je prišlo takrat in vse imajo še v spominu nepozabne trenutke, ko so bile iz vseh stanov in organizacij kakor en biser okrog Marijinega oltarja. Spomnijo naj se, da so sliko Marije z Brezij njihove zastopnice nesle samemu sv. očetu kot spomin na to, kar nam je najdražje. Sedaj pa naj napravijo še to za Marijo, da ji bodo pomagale zakraljevati v naših hišah, kakor je sklenil kongres Kristusa Kralja.

Ali ni to še posebej naloga Marijinih družbenic, ki so obljubile pri sprejemu, da bodo skrbele, da bodo Marijo častili tudi drugi. Kako primeren način za izpolnitev tega sklepa je prav to, da Marijino sliko z Brezij zanesejo prav v vsako hišo, da bo na častnem mestu kraljevala in delila milosti. Naj bo njihovo geslo, ki ga želi tudi škofijsko vodstvo Marijinih družb: **Marijo z Brezij — v vsako hišo!**

Dr. V. F.

Rovte nad Logatcem. Ko je na dan prvega petka v oktobru ugasnila na vzhodu svetla zarja, je Vsemogočni poklical pred svoj prestol Francko Nagode iz Rovt, zgledno članico in odbornico Marijine družbe.

Umrla je previdena s svetimi zakramenti. Svojo blago dušo je izdihnila prav tedaj, ko se je pričela daritev sv. maše. Z Bogom in za Boga je šla njena pot skozi življenje. A ta pot ni bila posuta s cvetlicami, marveč je bila trda, kamenita, orošena šestokrat s tihimi solzami. Junaško je prenašala svojo bolezen,

ki jo je napadla pred 8 leti. Okrevala je bila za nekaj časa. Pred par leti se je pa zavrata morilka zopet pojavila. Bolnica se je popolnoma vdala v voljo božjo. Nikdar in nikoli ni tarnala, ampak je največ svojih bridkih uric posvetila molitvi. Ko je čutila, da se bliža trenutek rešitve, je bilo njeno blede obličje veselo. Opravila je pobožnost devetih prvih petkov. Zadnji večer pred smrtjo se je izvil iz njenih ust vzdihljaj: »O, Marija, usliši me nocoj in sprejmi me v nebesa!« Bila je uslišana. Ko je ležala na mrtvaškem odru, je bila obdana z venci in cvetlicami, a na njenih ustnicah je bil videti smehljaj.

Ježica. Nedavno smo spremili k večnemu počitku dobro, blago Ančko Jakopič. Pokojnica je imela za sabo tako vzorno preteklost, da jo lahko stavimo vsem dekletom v najlepši zgled. Jezus v svetem zakramentu je bil središče njenega mišljenja in življenja. Zato je pa tudi bridko občutila, ko jo je zadnja leta bolezen zadrževala, da ni mogla v cerkev, kamor je bila njena najljubša pot. Kakor tiho, skromno vijolico, jo je vse ljubilo in spoštovalo. S svojim vedrim in veselim obrazom je spričevala, da je vsa sreča človekova le v Bogu.

Dne 20. oktobra 1940 smo pa sprejeli v Marijino družbo 12 mladih deklet, ki so se pogumno uvrstile pod zastavo Marijino. Kakor junakinje naj vztrajajo te in druge tovarišice zavedajoč se, da se čednost in poštenost pa neomadežnost ohrani le v boju in borbi.

Ob povečavi naše župnijske cerkve je naš g. voditelj tudi poskrbel, da imamo sedaj svojo družbeno kapelo, v kateri se bo lahko tudi maševalo. Prav zadnji čas so naše nadvse delavne družbenke pridno pobirale za oltar v kapelici. Kakor so se župljani dobro obnesli, ko smo zbirali darove za povečavo cerkve, tako tudi pri zbiranju za naš oltar niso zaostali.

Katoliška akcija pri nas precej živahno deluje. Le pogumno naprej!

Ustanovili smo tudi Elizabetno konferenco, ki je 10. novembra pričela delovati. Radi bi pomagali revežem po domači župniji. Pri-

Dveh vrst »mucki«.

skočile so na pomoč tudi številne dobre žene in dekleta, ki imajo čuteča srca za uboge bližnje. Bog jim bodi plačnik!

Iz Ihana. Dne 19. septembra smo spremili k večnemu počitku mladega, pridnega fanta, zgledega kongreganista fantovske Mar. dr. v Ihanu — Urha Mrčun. Lahko ga stavimo vsem mladeničem v najlepši zgled. Kako prisrčno je ljubil Jezusa v najsv. zakramentu, je pokazal s tem, da ga je tudi vselej prejel v sv. obhajilu, tudi v delavnike, kadar koli je šel k sv. maši. Z ljubeznijo do Jezusa je pa združeval tudi otroško ljubezen do nebeske Matere. Posnemal je zlasti njeno prelepo čednost ponižnosti. Ponižen in skromen je bil vseskozi. Ta njegova lastnost, ta preprostost je bila všeč tudi ljudem. Vse okrog ga je spoštovalo. Zato so pa v tako obilnem številu prihajali od blizu in daleč, ko je ležal na mrtvaškem odru, zlasti pa, ko so ga pokopavali. Mladičiči, bodite njegovi posnemalci!

Večerni razgovori

Navzoči so: Lekarnar, zdravnik, oče Matevž, župnik, zdravnikova žena gospa Hilda, pride kasneje, ker je zadržana po obisku.

Župnik: Podlaga cerkvene prakse glede zakramenta sv. pokore je označena pri sv. Jan 20, 21, in nasl. Izrazi so tako jasni, način tako svečan, da je vsak dvom izključen. Jezus sam je postavil zakrament pokore.

Lekarnar: Pa je vendar toliko ugovorov zoper ta zakrament, zoper način izvajanja. Ali ni dejal Wiclif:⁸ »Če ima človek pravo kesanje, je zunanja spoved nepotrebna.«⁹ Pri nas katoličanih pa je potrebno: spraševanje vesti, kesanje, trdni sklep, spoved ali priznanje in še kako natančno, ter zadoščevanje.

Zdravnik: In vi gospod lekarnar, napravite za dober naprstek kakega zdravila, pa mešate, tolčete, grejete in kuhate včasih nad tri ure — da se z zdravilom zaceli rana ali sokrvca izlije. Pa vam nihče ne očita, da je vse to zamotano. Vi sami najmanj, ker doobra poznate učinek posameznih sestavin na človeški organizem.

Župnik: Ne glede na to, je znano, da so prvi časi ta zakrament veliko veliko strožje izvajali. Javno priznanje je bilo na dnevnem redu in tudi javna pokora. Samo berite: Jak. 5, 16; Apd 19, 18; Barnaba 19, 12 — toda ta mesta le nejasno govore o priznanju. Jasno pa vemo iz del sv. Klemenca Rimskega, Origena, Gregorija iz Nise, kako je Cerkev ta zakrament izvajala. S tajnim priznanjem skritih grehov pred duhovnikom je šlo vzporedno javno priznanje in kesanje grehov, ki so ustvarili pohujšanje, slab zgled.

Hilda: Pa so res v trinajstem stoletju enkrat spet vpostavili spoved? Neki profesor matematike nam je to pravil.

Župnik: Ne. Po četrtem stoletju se je vgnezdila navada, da so nekateri odlašali spoved na zadnjo uro. Zle posledice niso izostale; prav zato so cerkveni zbori ponovno zahtevali ureditev tega važnega vprašanja. Četrty lateranski cerkveni zbor je l. 1215 predpisal vsaj enkrat na leto sv. spoved.

⁸ John v. Wiclif (1320—1384) je bil predhodnik takoimenovanih reformatorjev: Jana Husa, Martina Lutra, Kalvina itd. Od Cerkve ponovno obsojen.

⁹ Deuzinger 17 587 p.

Lekarnar: Zakaj pa pravoslavni tega zakramenta nimajo?

Župnik: Od kdaj ga nimajo? Imajo ga, toda ga ne izvajajo. Pa to zanikernost vsi, kar je zares gorečih pravoslavnih duhovnikov, iskreno obžalujejo.

Zdravnik: Pa je res, da večkrat pri katoličanih prosijo za sv. spoved.

Župnik: Čisto res. Ponovno sem sam to doživel. Nedavno me je kar med sv. obhajilom, ko sem ljudi obhajal, vprašala neka dama, kdaj bi šla še ona k spovedi. Pa sem namignil, naj stopi v zakristijo. Tam je seveda povedala, da ni katoličanka, pa bi tako rada šla k spovedi. Obžaloval sem, da nimam nad njo spovedne sodnosti; še bolj žalostna je odšla.

Hilda: Kaj je to »spovedna sodnost«?

Župnik: Spovedna sodnost ali »jurisdikcija« je oblast deliti ta zakrament, zakaj samo mašniško posvečenje še ne zadostuje, da se more veljavno pravilno deliti ta zakrament. Izjema je seveda smrtna nevarnost. Redoma dele spovedno sodnost škofje svojim duhovnikom.

Hilda: Kaj pa če se duhovnik zmoti in v tuji škofiji spoveduje, ali je taka spoved neveljavna?

Župnik: Veljavna je, ker Cerkev to sodnost dopolni. Seveda bi pa vedoma tega duhovnik ne smel storiti. Običajno pa imajo duhovniki ob mejah škofij od obeh škofov podeljeno spovedno sodnost, da si medsebojno lahko pomagajo.

Lekarnar: Dovolite še eno vprašanje. Ali se vsi grehi morejo odpustiti? Brez izjeme? Kaj pa pridržani grehi?

Župnik: Prav vsi, če se grešnik resnično spokori. Glede pridržanih grehov je pa tako, da škof spovedno sodnost iz tehtnih razlogov svojim duhovnikom omeji. Recimo, da se neki greh zelo razširi. Ljudje postanejo lahkomišelní, pa škof odredi: ta in ta greh je pridržan meni in posebej od mene pooblaščenim duhovnikom. Tako nepooblaščenim duhovniki tistega greha odvezati ne smejo, razen v smrtni nevarnosti.

Zdravnik: Kako pa sodijo o spovedi drugoverci?

Lekarnar: O tem sem veliko bral. Zdi se mi, da so se katoličani belega kruha

milosti in gotovosti preobjedli in ne znajo več ceniti te sladke gotovosti. Tako vem, da Johann Wolfgang von Goethe¹⁰ toži, da nimajo protestanti spovedi. Podobno je napisal baron Arthur Maria Lüttwitz.¹¹

Župnik: In veliki Pasteur, zdravnik svetovnega slovesa, je hodil k spovedi, in fizik ter matematik Ampère in Volta.

Za sklep pa naj navedem besede najbolj strupenega nasprotnika Cerkve in njenih zakramentov, Voltaireja: »Spoved je mogočna uzda, ki varuje človeka pred podlostjo.«

Oče Matevž: Boga zahvalimo, da imamo v obilici, po čemer drugi, dobri in pošteni žalostno tožijo. In rabimo kar imamo, da ne bo očitka zavrnjenih milosti.

(Nov razgovor.)

Lekarnar: Zadnjič, neko nedeljo, sem vas videl, gospod župnik, ko ste dajali poljubljati ljudem majhno monštranco. Prišla mi je takrat uporna misel: To gre pa že predaleč! Kasneje sem prosil zakristana, naj mi, če sme seveda, pokaže tisto stvarco. Ugotovil sem koščice treh svetnikov in ene svetnice. Imen se ne spomnim več. Dovolite, če smem tisto uporno misel razplesti: Zdi se mi namreč cela zadeva nekam čudna, skoraj nesprejemljiva.

Župnik: Niste ne prvi ne zadnji, ki se mu ta stvar zdi pretirana. Toda tu gre za miselnost, za globine vere, in še za prisrčnost verskega občutevanja.

Oče Matevž: Tole jaz povem: Oni dan mi je pripovedovala moja hči, da močno častite spomin svoje matere in imate v salonu veliko in zares lepo sliko vaše pokojne matere. In celo vedno svež šopek mora stati pred tisto sliko. Ali ne greste predaleč!

Župnik: Dobro ste zastavili vprašanje, oče Matevž. Naj sedaj jaz nadaljujem. Že l. 726. je vzhodnorimski cesar Leo Izavrijski izdal razglas, da je prepovedano častiti slike in kipe. L. 730. pa je sledil nov razglas, ki je naročal pod strogimi kaznimi, da se morajo vse slike odstraniti iz svetišč in uničiti. Cerkve pa je seveda ostala pri svojem stališču in navzlic krutemu ter krvavemu preganjanju, ki je sledilo tem odredbam, obdržala češčenje svetih slik, kipov, spominov in tudi relikvij ali ostankov mučencev. Pa so ji očitali: Pisano je: »Ne delaj si nobenih podob« — pozabili pa so pristaviti besede, ki jih ima božja zapoved: »da bi jih molili«. No, in tega Cerkve nikoli ni delala. Proti tem »ikonoklastom« (= pokončevalcem podob) so nastopili papeži.

¹⁰ Goethe, Wahrheit und Dichtung, Kürschners Klassikerausgabe II. (7) 104.

¹¹ Das Hemd des Glücklichen.

Gregor II., Gregor III., in več cerkvenih zborov. Trientski cerkveni zbor pa prav jasno oriše pomen češčenja svetih podob in relikvij.

Zdravnik: Saj je to povsem naravno, da vidne reči vplivajo na dušo, na spomin, na občutje. Ne vem, zakaj bi se mogel kdo nad tem spotikati. Kolikokrat sem v svetovni vojni pred kakim napadom vzel sliko moje zaročenke iz listnice, pa me je bodrila misel, name misli, ljubi me, skrbi zame! Koj me je minil tisti hladni, brezupni, blazni strah. Govoril sem tudi z drugimi, vmes so bili prav učeni fantje, ostri opazovalci, pa so mi isto povedali. In če velja to za čisto človeške reči, zakaj ne bi veljalo dosledno tudi za božje, verske, pod pogojem seveda, da mu je vera nekaj resničnega, istinitega, kar zares posega v njegovo notranje in zunanje življenje.

Lekarnar: Toda pristnost? ... Veliko sem bral in prav čudnega, da ne rečem smešnega o relikvijah itd.

Oče Matevž: Danes imate fotografijo. Svoj čas smo imeli po hišah kaj preproste slike, pa jih nismo zato nič manj radi imeli.

Župnik: Vprašanje pristnosti vas bega? Vem, da so zlorabe mogoče, zlasti v prejšnjih stoletjih, ko so imeli te reči v rokah neuki ljudje in so trgovsko izrabljali svete stvari. Toda dragi moj, vi ste zastavili načelno vprašanje. Glede pristnosti naj vas ne skrbi, ker ima večina naših cerkva poleg relikvij tudi overovljena pisma cerkvenih oblasti, ki skrbijo za te stvari. Načelno pa je stvar po mojem jasna! Spominjam se, kako nam je profesor zgodovine z zanosom pripovedoval o nesrečni angleški kraljici Mariji Stuart. Šla je na morišče visoko vzravnana in s križem v rokah. Grof Salisbury pa ji je očital rekel: »Nositi ga moramo v srcu, ne v rokah.« Tedaj mu je kraljica odvrnila: »Lord, tudi pred očmi sveta naj mi je podoba Odrešenika znamenje moje vere in mojega zmagoslavja.« V tem smislu častimo mi katoličani svete podoobe. Če se ne motim, ste mi zadnjič kazali majhen medaljon, in v njem so bili vdeleni kodri ... No, gospod lekarnar? Ali ni naravno, da poljubljamo v živi veri ostanke ljubih nam mučencev, svetnikov, svetnic s prošnjo v srcu: Ob spominu na tvoje muke te prosim za zvestobo, za moč v dobrem, za lepo in čisto mladost, za živo vero, za zmagost!

Lekarnar: Da, priznam, to so zares predsodki, ki se jih nalezemo iz knjig in takih časopisov, ki zlonamerno in enostransko pišejo in poročajo o teh stvareh, mi pa le preradi verjamemo in se imamo za vzvišene nad ljudmi, ki so preprostega in naravnega občutevanja, pa v bistvu prav sodijo.

[Iz stranske sobe pride gospa Hilde — objo-
kana.]

Zdravnik: Kaj je s teboj, Hilda? Zakaj si jokala?

Hilda: Pravkar je bila pri meni Bravničarjeva gospa; vsa je strta. Saj veste hčerko so našli zjutraj mrtvo. Baje je zaužila preveč praškov. Zdaj pa ubogo mater nepopisno muči misel, je-li to storila vedoma, hote, ali je samo nesreča. Zdaj je odšla, pa je še meni tako težko.

Lekarnar: Gospod župnik, kako sodite o tem? Kaj bi vi rekli kot duhovnik. Predvsem materi, pa tudi nam. Ne vprašujem iz radovednosti, res ne, ampak neprestano se moram povračati na taka vprašanja. Jaz bi — recimo — še pred dobrim letom mirne duše dejal: Gospa, glejte, čisto vseeno je, ali je hote ali nehote. Eno je gotovo: Končano je. Danes bi tega ne zmožl več. Obratno, bal bi se z njo govoriti. Zaeno z njo me prevzema skrb, strah, negotovost, kar hočete.

Hilda: Tudi jaz bi vas prosila, povejte nam kaj več o teh rečeh. Katekizem znati je veliko, pa spet premalo. Kar zmanjkalo mi je, ko sem jo hotela tolažiti, potem sem pa z njo vred jokala.

Zdravnik: Po mojem tu ni bil samomor. Vse sem natančno izprašal, in moram reči, da je ves videz tak: Gre samo in izključno za nesrečo.

Hilda: Toda gospa meni, da je tudi njen stric nekaj podobnega storil, in tako sklepa, da je njena hčerka morda le hote napravila ta korak.

Župnik: Samomor je seveda zločinstvo proti življenju. Krščanstvo vsako tako smrt zavrača in obsoja, ker je Bog edini gospodar življenja in smrti. (Deut 32, 39.)¹ Toda samomor je greh, krivda in zločin, če se izvrši premišljeno, pretehtano, saj je dognano, da velik del² samomorov sega v bolezensko stanje, ki je združeno s potrlostjo, prekomerno otožnostjo, da so cele družine take, ki podle-gajo takim vplivom. Taki primeri so tragični, ne pa zločin. Prav zato je Cerkev tako previdna in mila v presoji takih primerov.

Hilda: In njena duša?

Lekarnar: Isto bi tudi jaz rad vprašal.

Župnik: Saj znate apotolsko vero — »Verujem v vstajenje mesa in večno življenje.«

Lekarnar: Ali velja to tudi za ta primer?

¹ »Poglejte zdaj, da sem jaz, dà, jaz, In ni Boga poleg mene; Jaz jemljem življenje in ga dajem... in nihče ne more iz moje roke oteči.«

(V. Moz. 32, 39.)

² Hilgenreiner K., Selbstmord v Buchbergu. Lexikon F. Th. u. k. 440 sl.

Župnik: Osebno sem prepričan, da se je tu zgodila le tragična nezgoda. Sploh pa sodba ni naša, temveč pri Bogu. Zato tudi poudarjam še enkrat besede iz apostolske vere: Verujem v vstajenje mesa in večno življenje.

Zdravnik: Hvala vam za to krepko besedo. Tudi meni je lažje sedaj.

Lekarnar: Kadar jaz to razmišljam: »Vstajenje mesa« — me vedno obide zona. To bo zmeda. Se vam ne zdi?

Župnik: Ne, ker gledam to resnico s stališča vere.

Oče Matevž: Veste, gospod lekarnar, meni se zde vaša vprašanja precej nespoštljiva.

Lekarnar: Ne bodite hudi, oče Matevž: Vam se zdi mogoče zares smešno, meni gre pa zares.

Župnik: Ne samo vi, gospod lekarnar, temveč večina ljudi si o tej resnici, ki je prav tako veličastna kakor tolažbe polna, ustvari kaj čudne predstave. Nekateri skrbi, kaj bo s tistimi, ki so utonili po morjih, v rekah, ki so umrli zapuščeni, Bog ve kod, pod plazovi, v rudnikih itd.

Zdravnik: Zase priznam, da sem ponovno o tem razmišljal. In čisto podobne misli so mi prišle — včasih prav malo spoštljive; zlasti, ker se spominjam, kako smo se študentje smejali nekemu beraču brez noge, ki je vedno tožil, da ga odrezana noga boli v stopalu. Sedaj kot zdravnik imam seveda drugačne pojme, toda spomini pa le ostanejo, zlasti, ker nam je natvezel, da je bolno odrezano nogo vržel v neko reko.

Lekarnar: No, vidim, da nisem sam.

Hilda: Jaz pa rajši ne razmišljam o teh rečeh.

Župnik: Blagor vam, če tako lahko vsa težka vprašanja mirno pustite ob strani. Tudi to je poseben dar. Ni vedno lahkomišelnost. Da preidem k stvari: Enajsti člen apostolske vere pravi čisto istinito: »Verujem v vstajenje mesa«. Katoliška Cerkev razume pod tem, da bodo poslednji dan po božji vsemočnosti umrla človeška telesa spet oživila in da se bo sleherno telo združilo s svoj dušo.

Zdravnik: Ali je to šele nauk Jezusov, ali pa je že prej izražen v Svetem pismu?

Župnik: Tako vstajenje so tajili pogani, pa tudi Samarijani in judovska stranka saducejev. Čisto jasno pa govori o takem vstajenju v stari zavezi prerok Danijel;³ čudovito lepo govori o vstajenju druga knjiga Makabejev, ki tudi priporoča molitve za mrtve, da se rešijo grehov. Torej je v tem tudi vključena vera v duše v vicah — ali v življenje duš, ki so še v čistilišču.

³ Danijel, 12, 1—13.

Lekarnar: In Jezus Kristus — ali je v evangelijih jasna beseda o vstajenju, o načinu tega vstajenja?

Župnik: Jezus govori o vstajenju ponovno: n. pr. pri sv. Mateju,⁴ pri sv. Janezu: »In dal mu je oblast, da sodi, ker je Sin človekov. Ne čudite se temu; kajti pride ura, v kateri bodo vsi, ki so v grobeh, zaslišali njegov glas: in kateri so delali dobro, bodo vstali k življenju, kateri pa so delali hudo, bodo vstali k obsodbi.«

Zdravnik: Ali imamo za vstajenje mesa tudi dokaze razuma?

Župnik: Morda ste hoteli reči: razloge! Dokazov, čisto razumskih, nimamo. Pač pa razloge in sicer tehtne. Brez dvoma pa moremo z vzporejanjem doseči tudi neko mere razumske gotovosti za to versko resnico.

Lekarnar: Ali bo vstajenje splošno, enkratno, ali poedino po različnih dobah?

Hilda: Na kakšna vprašanja pridete? Saj ne rečem, da ni zanimivo.

Župnik: Meni ta odkritosrčnost ugaja. Veliko manj površnih kristjanov bi bilo, če bi bila volja do spoznanja vere večja, bolj izrazita.

Da, gospod lekarnar, vstajenje bo splošno. — to se pravi, da bodo vsi ljudje, ki so nekoč živeli, na sodni dan vstali od mrtvih. In sicer bo od mrtvih vstalo telo, ne samo resnično telo, temveč tudi osebno, osnovno, in svojsko isto telo, ki je nekoč dušo nosilo, združeno z isto dušo.

Zdravnik: Ali je to samo nauk, sporočilo Cerkve, ali govori o tem tudi Sv. pismo?

Župnik: Sv. pismo o tem čisto izrazito govori, tako v 2. knjigi Makabejcev,⁵ sv. Pavel v prvem pismu do Korinčanov,⁶ kjer pravi: Seje se v minljivosti, vstaja v neminljivosti. Seje se v nečasti, vstaja v časti. Seje se v slabosti, vstaja v moči. Seje se duševno telo, vstaja duhovno telo.« Pa tudi cerkveno sporočilo brez presledka o tem govori. Gre tukaj za to, da bo isto telo vstalo, kakor ga poznamo v tem življenju, in da se bo ista duša s tem istim telesom združila. Jasno pa je, da bo telo, ki bo poveljčano vstalo, popolnejše kot telo, ki bo položeno v zemljo. Kakor je tudi rastlina popolnejša kot seme, iz katerega vzklije. Samo mislite na razkošje cvetočega španskega bezga. In kako nezatno je seme! Mislite živo na cvetoči vrt jablan in zraven pogledite ubogo peško.

Hilda: Kako lepo je tako misliti in verovati!

Župnik: Nič ni lepšega od razodete resnice, gospa!

Zdravnik: Kako pa bomo vstali glede telesnih lastnosti. Ali bomo prav tako veliki, majhni, šibki, močni kakor smo v tem življenju?

Oče Matevž: Pa kaj še? Kam pa silite?

Župnik: Oče Matevž, nič hudega! Veri se ni treba bati najbolj skritih vprašanj. Torej to bi radi vedeli, ali bolje, kako o tem uči Cerkev. Vstalo telo bo popolno človeško telo z vsemi deli in organi, ki po naravi k telesu spadajo.

Hilda: Ali smem še nekaj vprašati? Malo nerodno mi je, pa sem že večkrat o tem mislila. Ali bomo ženske vstale ženske in možje kot možje, ali pa bo vsa razlika zbrisana?

Župnik: Spoli ostanejo. Jezus sam o tem govori pri sv. Mateju, ko zavrača saduceje, ki so ga hoteli kot nasprotniki vere v vstajenje, spraviti v zadrego. Vprašali so ga, kaj bo z ženo po vstajenju, če je imela v tem življenju več mož. Jezus odgovarja: »Motite se, ker ne poznate ne pisma ne moči božje. Ob vstajenju se namreč ne bodo ženili in ne možile, ampak bodo kakor angeli božji v nebesih.« (Mt 22, 29 sl.)

Zdravnik: Kaj pa z onimi, ki so v tem življenju kakor koli pohabljeni?

Župnik: Telesa poveljčanih, to je onih, ki bodo umrli v stanu milosti božje, bodo prejela, po skupnem nauku, še posebne lastnosti, da bodo poveljčanim dušam mogla prav služiti.

Lekarnar: In na kaj se ta nauk nanašanja? Kje je ta misel vsaj nakazana?

Župnik: Pri sv. Pavlu v prvem pismu do Korinčanov. (15, 42 in sledeči verzi.) Sem jih že navedel nocoj. Treba pa je seveda pretehtano brati, da pride človek do neke jasnosti. Tu je duh sv. Pavla tako jasnoviden, da presega običajne meje in se kar sprosti v tem gledanju.

Zdravnik: Ali ne bi hoteli odgovoriti na moje vprašanje?

Župnik: Da, res — kar nehote smo prešli drugam. Splošen nauk je, da bodo imeli poveljčani predvsem *impassibilitas*, = to je nezmožnost trpljenja, ki obsega poleg neumrljivosti, še nestrohljivost. Zatem: *claritas* = poveljčanstvo, kar pomeni v bistvu, da odpadejo vse napake in nakaze telesa, nesomernost, pohabljenost, zaostalost, nerazvitost, in še, da bodo izraževala posebej sijaj. Kot tretjo lastnost navajajo bogoslovci še *agilitas* = gibčnost, da bodo zamogli poveljčani z vso naglico, kot misel hitro, hiteti kamor koli brez zakonov težnosti, ki veljajo tu na zemlji.

Ta poslednja zmožnost združuje v sebi tudi takoimenovano *subtilitas* = tenko-

⁴ Mt 22, 29 sl., Jan 5, 28; 6, 39.

⁵ 2. Mak 7, 11.

⁶ 1. Kor 15, 42.

čutnost, prodornost; zaprta vrata ali daljava, n. pr. takemu poveličanemu telesu niso nobena ovira.⁷

Hilda: In kaj bo z onimi, ki so za vselej od Boga zavrženi.

Zdravnik: Predvsem je treba imeti pred očmi, da sleherni, ki bo zavržen, prej sam Boga zavrže.

Župnik: Prav dobro ste povedali, gospod doktor. »Kazen izvirnega greha je pogrešanje gledanja Boga, kazen za hoteno storjeni smrtni greh pa je muka večne zavrženosti« — piše nadškofu Ybertu Arleškemu z vso jasnostjo l. 1201 papež Inocencij III.

Lekarnar: In kako je z ognjem? Malo težko verjetno, kaj?

Župnik: Ali je neugasljivi ogenj le podoba za velikost bolečine, ali je tvorni ogenj, to ni stroga verska resnica, ker nekateri mislijo, da bi se mogle svetopisemske besede tolmačiti tudi v prenesenem pomenu. Sv. Cerkev tega nauka ni določila. Skoraj splošno pa bogoslovci mislijo, da je ogenj v peklju pravi ogenj, samo različen od zemeljskega; zakaj večni ogenj muči, toda ne uničuje; žge, toda ostane »skrajna tema«.

Hilda: Bog nas obvaruj! Že misel na to je grozna.

Lekarnar: Pa večnost, kakšen pojem je to? Kar se prične enkrat, ni večno — se vam ne zdi?

Župnik: Nič novega niste vprašali. Zakaj večnost je res zanikanje: sedanjosti, pre-

⁷ Prim. članek Dr. Frider. Hünermanna v Lexikon f. Th. u. K. 791/792 in Zahn, Jenseits (1916) 277/327.

teklosti in prihodnosti. Samo Bog je večen. Pojem večnosti, ki ga mi uporabljamo, obsega pač začetek, toda konca ne pozna.

Hilda: In nebesa? Večnost v nebesih — o tem rajši kaj povejte, saj se konča veropoved: In večno življenje. Amen.

Župnik: Prav imate, gospa. Hrepenenje nas kliče tja, kjer ni več solza in bridkosti. »Večno življenje« — pravi moderen pisatelj⁸ je posebno globoko soživljenje z življenjem presvete Trojice. To doumeti seveda ni lahko, niti približno ne. Jasnost nas čaka tam.

Zdravnik: Ali bodo vsi poveličani enako srečni?

Župnik: Sreča vseh bo popolna. Gre samo za polnost spoznanja, ki bo različna, kakor je pač kdo v tem življenju z milostjo sodeloval. Navsezadnje, če imamo tu na mizi različne kozarce in čaše: ko je enkrat polna, je nasičena. Več ne gre vanjo. Tako je tudi z dušami v nebesih.

Lekarnar: In kdaj nastopi duša blaženost?

Župnik: Že l. 1336 je Benedikt XII. do potankosti razložil to versko resnico, da čiste duše že ob smrti, ali po končanem očiščevanju dosežejo blaženo stanje poveličanih. To se pravi še pred poslednjo sodbo in še preden se duše združijo s poveličanim telesom.

Zdravnik: Da bi vsi to dosegli — da bi!

Župnik: Zato je življenje trda preskušnja in resen boj. Vzemimo za res svoje dolžnosti. Bog svojih obetov ne bo pozabil.

⁸ Dr. Hans André, vseuč. prof. v Braunsbergu.

Baragov kotichek

Letošnja misijonska nedelja (20. oktobra 1940) je postavila v ospredje na videz našega svetniškega misijonarja † škofa Friderika Baraga. V Ljubljani so bile njegovemu spominu posvečene v operni dvorani kar štiri proslave: dve za mladino, dve za odrasle. Prav je to in močno vzgojno, da se zlasti naše dijaštvo v tej hladni dobi sebičnosti seznanj z junakom krščanske ljubezni, neprimerne odpovedi in občudovane gorečnosti za slavo božjo in zveličanje neumrljivih duš. Kako malo smo pred leti poznali svetniški lik tega velikega misijonskega škofa, ki se je vsega žrtvoval na misijonskem polju za kraljestvo Kristusovo in ponesel sloves slovenskega naroda tudi v širni svet. Danes stoji Baraga pred nami z vso svojo veličino, z vsemi svetlimi krepostmi, z vsemi vrtilinami duhovnika, škofa, misijonarja po vzorcu Srca Jezusovega. Z občudovanjem vzvišenega zgle-

da bomo zdaj združevali ne le spoštovanje do njega, marveč se mu bomo tudi goreče priporočali, da nas navdahne s pravo krščansko ljubeznijo do Boga in do Cerkev božje. Prosili pa bomo tudi, naj ga dobrotljivost božja poveliča s čudeži in z gloriolo svetništva.

Pri ljubljanskih proslavah na misijonsko nedeljo so slovenski gledališki umetniki vpriporočili Plestenjakov igrokaz v treh slikah »Baragov križev pot«. V ganljivih prizorih je očitano Baragovo življenje in delovanje kot duhovnika v domovini. Še posebno je poudčrtano njegovo usmiljeno srce do revežev in trpinov. Nato pa igra kaže njegovo slovo od doma in potovanje v Ameriko.

Drugi igrokaz »Ob veliki reki« (s. Darina Končeva) pa predočuje delovanje Baraga kot misijonarja v Ameriki.

Pri glavni proslavi je bil navzoč tudi pre-zvišeni gospod škof dr. Gr. Rožman. Imel je slavnostni govor s tole vsebino:

Friderik Baraga je eden največjih mož našega naroda. Čim bolj se študira njegovo življenje in odkriva obsežnost njegovega dela, tem večji in svetlejši postaja njegov lik — bliža se svetniški slavi.

37 let je misijonaril med otavskimi in čipvejskimi Indijanci.

Veličino Baragovo nam dokazuje že pogled na ozemlje, kjer je misijonaril. Ob Mišigenskem jezeru na sever in Gornjem jezeru do meje kanadske na zahod se širi njegov misijon. Kako je velik, pove primera: Gornje jezero je veliko za $\frac{1}{3}$ Jugoslavije, Mišigensko za $\frac{1}{4}$ Jugoslavije. V deželi ob teh jezerih in po njih je bil Baraga večni popotnik. Danes pa zdrčiš v udobnem avtu po betoniranih cestah najudobnejše od enega konca jezera do drugega skozi mlade gozdove in mesta. Tedaj pa je Baraga utrudljivo potoval po indijanskih stezah skozi pragozdove in čez deroče reke, se vozil v lahkem indijanskem čolničku po jezeru, ki nosi pri ledeno mrzli kanadski burji valove visoke kakor na našem Jadranu. Podnebje je mrzlo. Zime hude in dolge. Mesto Duluth na jugozapadnem koncu Gornjega jezera, kjer je Baraga krstil prvega čipvejskega Indijanca, znaša srednja letna temperatura 4° C.

Zdržati 37 let v najbolj primitivnih razmerah v takem podnebjju — je junaška žrtev.

Veličino Baragovo nam dokazuje njegovo delo na tem ozemlju. Baraga je prinesel Indijancem krščanstvo, kulturo in socialno zaščito. Pri vsakem narodu so prvenci slovstva verske knjige. Sv. Ciril je Slovanom dal s Sv. pismom in liturgijskimi knjigami pisano besedo in utrdil temelje vsemu poznejšemu slovstvu. Isto kar je bil sv. Ciril našim prednikom, je bil Baraga dvema rodovoma Indijancev: Otava in Čipvej. Dal jim je prve knjige verske vsebine. Da je sebi in naslednikom olajšal evangelijsko delovanje, je sestavil tudi slovnico in slovar čudno težkega indijanskega jezika in s tem je služil tudi jezikovni znanosti.

Kje je Friderik Baraga našel še za književno delo čas, bi bila uganka tistemu, ki ne ve, kako je znal svoj čas umno razdeliti, da ni po nepotrebnem zgubil niti minute in si je počitek prikrajšal do skrajnih mej možnosti. Velik del dneva je porabil za molitev, dobro se je namreč zavedal, da apostolsko delo nima uspeha razen v božjem blagoslovu. Poleg molitve, književnega dela in neprestanega popotovanja, je gradil cerkve, ustanavljal nove postojanke, zidal vzgojne zavode za indijanske otroke — saj njegove ustanove deloma še danes delujejo.

Videl je takoj ob svojem prihodu, kako angleški priseljenci izrabljajo Indijance, zlasti kako brezvestno jih z alkoholom tirajo v gotov pogin — in to še celo s pomočjo oblasti.

Z ognjem dobrega Pastirja, ki da življenje za svoje ovčice, se je zavzel za nevedne in krivično izkoriščane Indijance, četudi še niso pristopili v kat. Cerkev. Kakor Janez Krstnik pred Heroda je stopal neustrašeno pred oblastnike in tirjal od njih pravico in humanitarno postopanje tudi z rdečkožci.

Da bi nesrečne Indijance odvrnil od alkohola, se je sam z obljubo zavezal, da ne bo okusil več alkohola — četudi bi ga za zdravilo v svojem napornem delu in v mrazu mnogokrat celo potreboval. 24 let do svoje smrti je držal to obljubo.

Največjo veličino Baragovo pa dokazuje cilj, ki ga je imel pred očmi pri vseh junaških žrtvah misijonskega delovanja. Šlo mu je za najvišje, za človekovo dušo, za duše ljudstva, ki so ga vladajoči krogi obsodili na smrt in ga nameravali iztrebiti.

Za duše, ki ne zamrjejo, ki so vse enako dragocene stvari božje, najsi oživljajo belo, črno ali rdečepolto telo — za duše je žrtvoval sebe do konca. Živel je reven in skromen, izčrpal se do poslednjih kapljic telesnih in duševnih sil.

Ožarjen od neprekosljivega nadnaravnega idealizma stoji pred nami junak, ki ga v Slovencih enakega ni, junak, ki — po naši nemerodajni sodbi — zasluži sijaj svetnika. Dosegel ga bo, če bomo mi, ki ga danes slavimo, svetnika vredni.

Ban dr. Natlačén je poudaril naslednje misli:

Današnja proslava velja velikemu misijonskemu škofu — Slovincu Frideriku Baragu.

Baraga je posvetil vse svoje življenje predvsem Cerkvi in delu za duše Indijancev; kljub temu pa je s svojim duhovnim delom naš slovenski narod v širšem svetu tako proslavil, da je primerno, da počastim na današnji proslavi njegov spomin kot predstavnik svetne oblasti v slovenski banovini.

Baraga je bil sin naše zemlje; Slovenec po rodu in duhu.

Pri Dobrničju na Dolenjskem mu je tekla zibelka. Po kratkem službovanju v Šmartnem in Metliki se je napotil l. 1830 v Sev. Ameriko in deloval tam ob velikih jezerih in v deviških pragozdovih med Indijanci do l. 1868. Zdelo se je, da je pozabljen, odtujen svoji domovini in svetu in da je postal takorekoč Indijanec med Indijanci.

Danes pa je njegovo ime slavno; neštetokrat ga izgovarjajo v Ameriki; o njem je pisanih več obširnih življenjepisov v angle-

ščini, eden v češkem jeziku. Več lepih knjig je o Baragu izšlo v slovenščini in zdaj se pripravlja nemški življenjepis. Baraga sam je opisal smisel in namen svojega življenja z besedami: »Ne delam za svoje koristi kakor trgovci, ampak za spreobrnjenje divjakov«; tako je pisal l. 1841 v domovino.

To delo za indijansko raso, ki je danes skoro izumrla, je Amerikance, ki so sicer zelo praktični ljudje, tako zadivilo, da so Baragovo ime ovekovečili: po Baragu so imenovali celo pokrajino in eno mesto; ena najlepših ulic mesta Marquette se imenuje avenija »Baraga« in v istem mestu stoji šola, ki nosi ime »Baraga«. Amerikanci vprašujejo, od kod in iz katerega naroda jim je prišel Baraga, in tako se ime slovenskega naroda v Ameriki mnogokrat imenuje na proslavah, v časopisju, v pridigah.

V Clevelandu, kjer je največ Slovencev skupaj naseljenih, je v kulturnem parku postavljen Baragu spomenik; ko so bile narodnosti, ki bivajo v mestu Clevelandu, povabljenе, da postavijo v tem parku spomenike svojim najslavnejšim možem, so ameriški Slovenci izbrali na prvem mestu Baraga.

Fr. Baraga za slovensko domovino ni bil zgubljen, ko je odšel v Ameriko. Svoje slovenske domovine nikdar ni pozabil in ko je bil v samotji sredi svojih Indijancev, je napisal v tihih nočeh za Slovence v domovini tri knjige. Poslal jih je svojim rojakom v domovino s temile besedami: »Sprejmite te knjige, ki sem jih spisal za vas v tej daljni deželi, kot znak velike ljubezni do vas in moje resne želje za vaše večno zveličanje, moji dragi, nepozabni Slovenci.«

Baraga torej ni samo velik misijonar, ni samo svetniški vzor; Baraga, ki je proslavil našo slovensko domovino onstran Oceana, je tudi nosilec slovenske kulture.

Zaradi tega je prav in se spodobi, da širimo njegovo slavo tudi v naši domovini; mesto Ljubljana in drugi kraji bodo lahko našli priliko dati njegovemu imenu častno mesto. Kot ban dravske banovine kličem: Slava Tebi, nepozabni Baraga!

Misijonska nedelja je na ta način bolj in globlje posegla v srca vernih Slovencev in zajela vse sloje prebivalstva. Opozorila je marsikoga, ki je bil doslej gluhi in slepi za misijonsko misel, da ni pravi katoličan, če brigo za vnanje misijone popolnoma vnevar pušča.

Zahvala služabniku božjemu, škofu Frideriku Baragu. Lansko zimo sem težko in nevarno zbolel. Svetih opravil Velikega tedna nisem mogel opravljati v cerkvi in tudi ne voditi procesije častitljivega vstajenja Gospodovega. Razvilo se je

nevarno vnetje srednjega ušesa in težka, zavratna sladkorna bolezen. Sedem tednov mi je noč in dan hudo teklo iz levega ušesa. Röntgenogram levega mastoida (ušesa) je pokazal sledeči izvid: »Celice so zatemnjene. Marginalno so meje med celicami destruirane.« Zdravnika-specialista sta dvomila, da bi bilo možno ozdravljenje brez operacije. A tudi operacija bi bila zelo opasna, ker je bil ves organizem zaradi sladkorne bolezni zelo oslabiljen in tako rekoč nesposoben za tako nevarno operacijo. Kaj storiti? Izročil sem s polnim zupanjem vso zadevo v roke velikemu služabniku božjemu: škofu Frideriku Baragu. K njemu sem v tistih dneh velike stiske vsak dan s trdnim zupanjem pošiljal sledečo prošnjo: »O Baraga, ti, ki si toliko delal in trpel za čast božjo in zveličanje neumrljivih duš, najbolje veš, kako potrebuje duhovnik, da more izvrševati po tvojem zgledu svojo vzvišeno službo, krepkega zdravlja in telesnih moči. Prosim te, izprosi mi pri Vsemogočnem zopet ljubo zdravje, ki naj bo posvečeno njegovi slavi in zveličanju duš. Sicer pa, naj se zgodi njegova sveta volja.« — In glejte čudo! Bolezen v glavi je popolnoma prenehala brez vseh zlih posledic in tudi sladkorna je zginila. Pri zadnjem pregledu je zdravnik z začudenjem in veseljem ugotovil: »Gospod župnik, uho je popolnoma zdravo. Niti najmanjše sledi kake bolezni ne najdem. Iz srca vam čestitam.« In druga ugotovitve Higienškega zavoda: »Sladkorna je ponehala.« Iz srca sem hvaležen vsem, ki so molili in vsem, ki so se s toliko ljubeznijo in požrtvovalnostjo trudili za moje ozdravljenje. Predvsem pa gre moja gorka zahvala velikemu služabniku božjemu škofu Frideriku Baragu, ki njega priprošnji pred prestolom Najvišjega pripisujem svoje popolno ozdravljenje in sedanjo tako krepko zdravje.

Janko Barle, župnik.

Škofu Frideriku Baragu se na tem mestu zahvaljuje družina Matičič, da je na njegovo priprošnjo dobri Bog ozdravil bolnega eno leto starega sinčka, ki je imel »meningitis« in so zdravniki in sestre trdili, da je bil tedaj najtežji bolnik. Sedaj je pa po 9 dnevnic in mesečnem zdravljenju v bolnišnici popolnoma zdrav in brez posledic. Tisočera hvala svetniškemu škofu Baragu!

Trgovina Matičič, Begunje.

K. B. se zahv. † škofu Fr. Baragu za uslišano prošnjo v dveh težkih zadevah. — Lovrenčič Terezija se zahvaljuje škofu Baragu za zdravje. — Marijana Kuhar (Naklo) se zahvaljuje † škofu Baragu za srečno prestano operacijo. — E. M. + R. se zahvaljuje † škofu Baragu za dosedanje pomoč in se priporoča še nadalje v važnih, težkih zadevah in za spreobrnjenje.

ZAHVALE

Trikokrat že smo opozorili, kako naš ljubljanski škof prevz. g. dr. Gr. Rožman želi, da bi se verniki v vseh zadevah obračali na pomoč k svetniškemu škofu Baragu; prav zato pa hoče, da v Bogoljubu objavljamo samo tozadevne prošnje in zahvale.

Ker so med došlimi drugotnimi zahvalami nekatere tudi iz obljube, jih izjemoma natisnemo:

M. Putrih se zahvaljuje svetogorski Materi božji, Srcu Jezusovemu, Antonu Slomšku za uslišanje v važni zadevi. — A. Š. se zahvaljuje za ozdravljenje Materi b., sv. Tereziji Det. J. in Ant. Slomšku. — C. J. in S. B. se zahvalujeta Mariji Pom. na Br. za zdravje in druga uslišanja.

L I S T E K

Carstvo brezbožnikov

Spisal P. Croidys. Prevedel Fr. G. (Dalje.)

»Pojdi z nami k mizi!« je rekel komunist Ivanov.

»Ne!«

»Pojdi k nam k mizi, pravim!« je povzel grozeče.

»Ne!«

»Pazi se!«

Karina se je nagnila k Natašinemu ušesu.

»Za vse na svetu, le zlepa. Kaj veš, kakšna nesreča utegne priti s tem na pol pijanim človekom!«

»Kaj praviš hčeri na ušesa?«

»Ni moja hči.«

»Tvoja hči ali pa ne, nič ne dé. V sovjetski republiki,« je povzel s še bolj omlednim glasom, »ni ne matere ne hčere, ampak samo svobodne žene. No, svobodna žena, prosim te, da prideš k nam.«

»Pojdi za trenutek k njim, Nataša, če ne, Bog ve kaj bo!« je rekla Karina tiho.

»Kaj hočete z mano?«

»Golobička moja, vabimo te, da bi prišla z nami jest.«

Nataša je omahovala. Ogledovala je razmršene rdeče lase na njegovi črepinji, sploščeno glavo, lica, ki so se že povešala, težki obradek. Vendar se ni bala. Pač pa ji je prihajal na ustnice gnus, da bi morala sestiti ob strani tega človeka in njegovih tovarišev, ki gotovo niso bili več vredni kakor on. Obrnila se je h Karini, ker se za to skrajno sramoto ni mogla odločiti. Toda v starkinih očeh je zagledala tako prošnjo, razumela, da prešinja Karinino srce tako živ strah, da se je odločila slediti boljšviku.

»Vedel sem, golobička moja, da te udomačim!«

Izmed peterih, ki so bili tam, so se trije ozrli na dekle brez zanimanja; ti že niso več mislili na njo; pravkar so se silovito vrgli v velik političen prepir in ženski čar jih ni več vlekel. Bili so to trije čvrsti dedci drenovih živcev, ki jim je bilo branje strankinih časopisov in napredek petletke edino veselje. Ostala dva pa, ki sta sedela z Ivanom na klopi na isti strani mize, sta svoje drzne poglede zabadala v Natašo.

S smehom, s pogledi sta še bolj kakor Ivanov, ki ga je alkohol nekoliko omotil, razkrivala gnilobo na dnu svoje duše. Hitro sta dekletu naredila prostor med seboj; toda rdečelasec je zahteval, da mora biti njegova žrtev pri njem.

Še vedno ni sedla.

Sramežljiva rdečica je škrlatila Natašina lica. Ni vedela, kako naj se vede. Začenjalo jo je biti zelo strah teh treh mož, ki so se ob pogledu nanjo dregali s komolci in zgrmevali v bučen smeh, obešaje svoje nečiste poglede na njen obraz. Kmalu je prišla do tega, da je bila njena prijaznost na strani onih treh, ki so sedeli njej nasproti; ti so nadaljevali politični razgovor, ne da bi se brigali za njeno navzočnost.

»No, golobička moja, jej vendar!« je dejal Ivanov porivajoč pred njo dobro naložen krožnik.

»Ne, hvala! Nisem lačna.«

»Kmetica, ki ni lačna, to je pa čudež! Drugače pa kar naprej in naprej kričite, da ste lačni!«

»Hajd! Odloči se!« je dejal Ivanov s trdim glasom. Začenjal je biti nepotrpežljiv, ker je videl, da dekle trdovratno stoji.

»Kaj se mar bojiš piti in jesti z nami?« je rekel drugi.

Toda Ivanov jo je zgrabil za roko, da bi jo posadil.

Poskusila se je izviti.

»Pusti me! Pusti me!«

»Ali boš dal mir z babami?« je zavpil eden izmed politikov ter treščil s pestjo po mizi.

Toda Ivanov je, ne da bi odgovoril, pograbil Natašo in jo hotel s silo posaditi na klop. Nataša se je blazno otepala, dočim sta se ona dva pohotneža smejala, da bi jima kmalu goltanec počil. Trije politiki so razpravljali, ne da bi se menili za prizor.

V tem trenutku je Fedor vstopil v sobo. Nataša ga je opazila in mu popolnoma bleda od strahu zaklicala:

»Brani me, Fedor! Brani me!«

Ivanov si je naprej prizadeval ukrotiti dekle in jo je držal za zapestja; obrnil se je k fantu:

»Ne usodi se mi bližati, pasji kmet!«

»Pusti dekle! Pa precej!« je zavpil Fedor gredoč nad boljševika.

»A? Kaj? Kaj praviš?«

Preden je rdeči imel čas, da bi se pripravil, je Fedor planil po njem, ga pograbil za vrat in ga vrgel, držeč ga še vedno v železnem objemu, vznak na klop.

Pet ostalih se je dvignilo pripravljaje se, da skočijo na Fedorja, da bi rešili tovariša, ki je hripavo vreščal kakor človek, ki ga davijo.

»Beži, Nataša! Beži!« je zakričal Fedor, ki ni izpustil boljševika.

Nataša je zbežala, preletela sobo, dospela do vrat. V istem času se je pet rdečih hkrati vrglo na Fedorja. Dasi je dobil strahovit udarec s pestjo, dasi so tudi njega stisnili za vrat, ga objeli od zadaj, ga poskušali spodnesti, se je Fedor ustavljal z orjaško močjo, toda po malem je omahoval.

Divja borba brez besed, v kateri so se rvale prsi, se mešalo sopihajoče dihanje, krčile mišice, zapletale noge, pretep, ki se ni mogel končati drugače kakor z umorom Fedorja.

»Ivanov, daj mi brž svoj nož, da spustim temu cucku kri!« je zavpil eden izmed boljševikov. In boj se je začel znova, še trdovratneje za rdeče, obupneje za Fedorja, medtem ko je Ivanov, — fantovo koleno mu je trlo prsa — poskušal izvleči iz žepa svoj kakor bodalo dolg čerkeski nož; nazadnje ga je izvlekel.

Nataša je planila na dvorišče. Z enim pogledom je videla kmete, ki so na pol dremali, na pol se razgovarjali, skoro vsi v tisti otopenosti, ki sledi utrudljivemu mišičnemu delu. Dvignila je roke proti nebu, strah ji je spačil obraz.

»Na pomoč! Na pomoč! Boljševiki ubijajo Fedorja Andrejeva.«

Natašin glas je zadonel z veliko silo, izražal je obup in je dosegel najskrivnejše globine duše kmetov. Vse v njih je takoj zanihalo, mišice, misli, jeza. Petdeset mož je skočilo pokonci. Še preden so jim telesa prhnila proti sobi, kjer so ubijali Fedorja, so se pognale duše. Iz prsi se jim je iztrgal klic, tisti, ki je že toliko let čakal na dnu njihovih vesti, da bi bili svobodni:

»Upor! Upor!«

Med divjim truščem so udrli proti hiši.

»Upor! Upor!« je zavpil Fedor, ki se je oprostil iz strahovitega objema rok, ki so ga poskušale zadaviti, usta, rdeča od boljševiške krvi, kajti v sili je grizel dlani, ki so mu jih pritiskali na zobe. Na pol je ležal na mizi in se komaj otepal, ker so ga napadalci preveč trdno držali, in nož Ivanova, ki ga je neka roka zgrabila, je iskal mesta, kamor bi se zapičil.

Kakor neukrotljiva plima je besni klic kmetov bil že ob zidove sobe, odmeval v strašanskih valovih. Še nekaj sekund in do norosti pobesneli kmetje bodo tu. Boljševiki, ki jih je zgrabil trepet, so spustili svojo žrtev. Razbežali so se na vse strani kakor podgane, kadar voda nenadoma nastopi v krnišču, ko se ladja razbije, in iskali izhod.

Nekdo je zavpil:

»Tod!« kazoč kuhinjo. Padli so v to plat, prevrnili čisto prebledelo Karino, razbili šipo. Posamič so skakali skozi okno, medtem pa so zadnji blazneč čakali, da pridejo na vrsto. Obrezali so si roke na razbitem steklu. Toda Ivanov, ki je bil preveč pijan, da bi tekkel, je počasi drenal v kuhinjo, ker se mu noge niso hotele gibati hitro.

V trušču so kmetje vdrli v sobo. Pograbili so Ivanova kakor mačke, ki se stepó za miš. Fedor jim je zaman vpil:

»Ne ubijte ga!«

Deset rok je zazibalo boljševika, ki je tulil od groze. Maščevanje, ki je sledilo, je bilo hudo; kuhalo se je že davno v srcih vseh, ki so prišli na pomoč. Ko so kmečke roke spustile truplo, se je sesedlo mrtvo na tla.

»Upor! Upor!«

S klicem na boj in k svobodi so kmetje, ki so boljševike zasledovali, vdrli v kuhinjo, poskakali na vrt, upajoč, da ujamejo petere, ki so pobegnili. Toda prišli so prepozno. Rdeči delavci so imeli čas, da so skočili v avto in sedaj so jo z vsem plinom cvrli proti Jaski.

Ko so tedaj kmetje videli, da jim je divjačina ušla, so se vrnili na dvorišče kmetije, kar naprej kričeč: »Upor!« Nekaj rdečih konjenikov, ki so ostali v hlevih, je porabilo zmedo, ker so se bali, da bodo obkoljeni in pobiti, izvleklo konje in se v diru, večina na golem hrbtu, ker ni bilo časa, da bi sedlali, zapodilo v ravnino, da bi dosegli straže, ki so bile v pripravljenosti.

Po vasi se je sedaj razlegal klic rešitve. Vsakdo je tekkel k svoji hiši povedat ženi in otrokom. Ženske in otroci so vpili, tudi jokali iz strahu pred neznanim.

Tisti, ki so imeli puške in škatle patron, so jih hiteli odkopavat.

Okoli vasi so se že slišali strelji, ki so jih oddajali vojaki na kmete. Toda rdeči jih niso dosegali, kajti razdalja je bila prevelika, njihovo streljanje preveč nenatančno. Umikali so se, ker so se bali, da bodo druge vasi sledile zgledu Balte in da bodo obkoljeni na ravnini. Jezdec, ki so bili v cerkvi, so se tudi pridružili stotnji in le-ta se je med neprestanim streljanjem umikala proti Jaski. Tovorni avtomobili, ki so prišli iz Odese, so zbežali. Za spomin na rdeče gospostvo sta bili samo še lokomobila in velika mlatilnica, ki sta bili sedaj zapuščeni, brez moči, kakor znamenje snovi, premagane po duhu.

V hišni sobi je Fedor, ki ga je obdajalo nekaj kmetov, sedeč na klopi molel roko Karini, da mu jo obveže. Starka je vlivala žganja na rano. Neki boljševik je med bojem divje ugriznil Fedorja.

»Zastrupljena rana,« je rekel smeje se.

In povsod je slišal odmevati klic: »Upor!«, ki mu ga ni bilo treba spregovoriti, ki pa je prišel iz prsi kar nenadoma kakor plamen. Podal je roko Nataši in se ji nasmehnil.

In tisti, ki so bili tam, so si rekli:

»Brez dvoma se bosta kmalu vzela in to bo prva poroka, ki jo bodo blagoslovili naši duhovniki.« V njihovih mislih je bil pregon brezbožnikov.

Poleg zidu je ležalo zapuščeno truplo Ivanova in namakalo glavo v svoji krvi...

*

Šubin je jedel zadnje grižljaje kruha s kaviarjem, preden bi zopet prevzel nadzorstvo nad tovornimi avtomobili, ko je slišal glasne klice po vasi. Živo je pogledal na zlato uro, ki ga ni veliko stala.

»Saj še ni pet ura,« si je rekel. »Lokomobila ni žvižgala. Pojdi no, žena, gledat, kaj je!«

Žena je stopila na hišni prag. Videla je ljudi, ki se je zdelo, da beže, eni v teku po ulici navzdol, drugi vihravo vstopajoč v hiše. Toda vsi so vpili: »Upor! Upor!«

Tako zmešana je prišla nazaj v sobo, kjer je jedel Šubin, da je le-ta, ki ga je hrup po ulici in nerazločno kričanje že vznemirilo, začel trepetati.

»Kmetje gredo in kriče k upor!«

»Ni mogoče! Slabo si slišala!«

V naglici se je dvignil, stekel k hišnim vratom in prisluhnil, ne da bi se pokazal. Natalija je prav slišala. Brž se je vrnil v sobo. Od strahu mu je posivel debeli obraz, ki je bil navadno tako rdeč.

»Kar najhitreje morava bežati, poskusiti doseči vojake. Če naju kmetje primejo tukaj, naju ubijejo!«

Imel je kljub vsemu zavest pravičnosti in sodil, da uporni kmetje niso mogli drugače kakor ubiti ga. Zatem si je rekel, da se bosta dva težje skrila kakor en sam, in ukazal je ženi, naj ostane v hiši, da pomiri upornike, če sploh pridejo, kar bi mu dalo časa, da pobegne.

Kriki in klici so se oglasili že čisto blizu.

»Oni so!« je dejala Natalija z grozo.

Šubin ni črnil besedice, še kape ni vzel; zbežal je skozi vrata, ki so peljala na vrt.

Natalija, od strahu trda ko žebelj, je zaslišala glasove okoli hiše, ki je bila že obkoljena.

Vrata sobe so se nasilno odprla. Gruča mož, oboroženih s palicami, z vilami, je vstopila.

»Kje se skriva Šubin?« je zavpil eden izmed kmetov.

»Ne vem.«

Drugi ji je nastavlil vile na prsi.

»Pusti jo!« je dejal tretji. »Baba noče izdati moža, s katerim živi. Preiščimo raje hišo!«

Toda še preden so imeli kmetje čas stopiti v drugo sobo, so se na vrtu razlegli trije streli.

Natalija je sklenila roke, padla na kolena.

Vsi, ki so bili v sobi, so planili ven.

Na vrtu je iztegnjen na hrbtu hropel Šubin. Curek krvi mu je tekel iz prsi. Kmalu je obmiroval.

»En cucek manj!« je rekel mož, ki je ustrelil. Z nogo je brcnil truplo, da bi se prepričal, da je samo še mrhovina.

Iz življenja Cerkve

Za svetovni mir. S posebno okrožnico je bil pozval papež Pij XII. na praznik Kristusa Kralja vse narode sveta, naj na molitveni dan, dne 24. novembra, v skupni molitvi, s pokoro in sprejemanjem presv. Evharistije za-doščajo Bogu in prosijo, da bi bili dnevi sedanje stiske in preskušnje čimprej skončani.

Papež v svoji okrožnici omenja, da od početka sedanjih krvavih borb ni opustil nobene priložnosti, da bi ne bil v očetovski ljubezni do vseh narodov posredoval za mirno poravnavo vseh sporov na podlagi medsebojne pravičnosti. Obenem je pa vsekdar prosil za božjo tolažbo in pomoč vsem tistim, ki so jim sedanje vojskine grozote prizadevale toliko škode in trpljenja. Ko pa se bojne vihre še

vedno razvijajo in se medsebojna razklanost med narodi razpalja, se je obrnil Pij XII. ponovno in zaupno do Očeta vseh milosti in določil nedeljo, 24. novembra kot molitveni dan, da bi skupno izprošali usmiljenja božjega. Poglavar sv. Cerkve je priporočil za ta dan zlasti tudi spokorna dela in notranja popoljšanja. Vsakdo naj bi se prizadeval, da svoje življenje uredi po postavah Kristusovih.

Ker sv. daritev najbolj ublaži božje veličanstvo, bo sv. oče opravil ta dan sv. mašo na grobu sv. Petra, naročil je pa župnikom vsega sveta, naj z njim darujejo sv. mašo v isti namen. Toisto je priporočil vsem drugim duhovnikom.

Radijski govor iz svoje delovne sobe je imel sveti oče Pij XII. na udeležence Evharističnega kongresa v mestu Santa Fé (Argentina). Papež je poudaril, da se je l. 1935 sam prepričal, ko se je udeležil velikega kongresa v Buenos Airesu, koliko ljubezen ima argentinski narod do evharističnega Zveličarja. Opominjal je vernike, naj si prizadevajo za stalno vzorno krščansko življenje in naj vneto molijo, da bi nam Bog naklonil tako pogrešani svetovni mir.

»**Kakor se spodobi...**« Ko je vrhovni zvezni svet v Švici meseca septembra 1940 razglasil skupen molitveni dan, je naslovil lepo okrožnico na ves narod. Poziv se je začel z besedami: »Ako Gospod ne varuje mesta, se trudijo čuvajti zastanj.« Nato pa ima okrožnica med drugim naslednjo ganljivo prošnjo: »Narod v Švici naj preživi dan molitve in žrtvovanja dostojanstveno in mirno, kakor se za svobodno in pobožno ljudstvo spodobi; Boga naj zahvali za vso pomoč, ki mu jo je dodelil. Prepojimo svoja vsakdanja opravila z duhom vere in osvobodilno silo, ki nam jo podari dan molitve. Izvršujmo vneto vse svoje velike in male dolžnosti, bodimo vsekdar pripravljeni oprijeti se z veseljem dela in žrtvovanja, zlasti kadar gre za blagor cele naše dežele in vsega ljudstva!«

Hkrati je pa imel list »Liberté« (Freiburg) daljše premišljanje, kjer pohvalno omenja prednosti švicarskega ljudstva, njega dobrodelnosti, nedeljsko posvečevanje, krščansko vzgojo, našteva pa tudi napake in grehe: številne ločitve zakonskih zvez in naraščajočo nerodovitnost zakonov. Končno pa zahteva, naj vsa javnost obsodi taka in enaka grešna dejanja.

Dejanja, dejanja — ne samo besede. Zoper masonstvo je bilo po raznih državah mnogo grmenja, ki je potihnilo kakor grom na nebu. Ne pa tako na Španskem, kjer so 10. septembra 1940 postavili posebno sodišče, ki je začelo takoj poslovati v smislu državnega odloka zoper framasonstvo.

Odločnosti je treba. »Ameriški Slovenec« je poročal, da je newyorški župan La Guardia prepovedal in ustavil 42 mesečnikov s slikami in raznovrstnim berivom, ker so imeli umazano vsebino.

Tam ob Himalaji — v daljni Indiji — je bilo v misijonskem semenišču posvečenih za mašnike (novembra t. l.) 21 bogoslovcev: 7 Belgijcev, 4 Američani, 3 Italijani, 4 Indijci, 2 Španca in 1 Slovenec: »Franceljnov« Lojze (Demšar) iz župnije Trata (Poljanska dolina). V Šilingu (Asam) je pa prejel mašniško posvečenje slovenski misijonar iz salezijanske družbe, Ivan Cigan. — Uredništvo lista »Katoliški misijoni« je obema oskrbelo

potrebščine za daritev svete maše, kot novo-mašniški dar.

Število kardinalov. Po smrti toledskega nadškofa je sedaj samo 55 kardinalov. Zadnja imenovanja so bila decembra l. 1937. Dokler bo vojska, ne bo — kako sodijo — nobenih prememb. — Za papeškega zastopnika pri narodnem Evharističnem kongresu v Santa Fé (Argentina) je bil določen kardinal Copello, nadškof v Buenos Airesu.

Svetilnik s podobo Kristusovo bodo postavili na otoku Bajos de Sal Medina ob izlivu veletoka Guadalkvira v južnozahodni Španiji. Spomenik bo visok 70 metrov, kip Srca Jezusovega pa 20 m. Temeljni del bo imel cerkev v obliki kripte, v petih višjih predelih bo pa 70 raznih prostorov, ki jih bodo porabili za dom duhovnih vaj. Razsvetljeni žarki okrog Jezusovega Srca bodo vidni 60 milj v daljavo po morju.

Novo bogoslovno semenišče. V argentinskem mestu Mercedes, 95 km zahodno od Buenos Airesa, zidajo novo bogoslovno semenišče. Vogelni kamen je v Rimu blagoslovil sam sveti oče Pij XII.; iz Rima je blagoslovljen vogelni kamen poslala v Argentino žena argentinskega poslanika pri Vatikanu.

Najvišje cerkveno sodišče v Rimu je s 1. oktobrom pričelo novo sodnijsko dobo. Člane te korporacije je sprejel sveti oče Pij XII. v posebno avdienco. Dekan msgr. Julij Grazioli je omenjal, da je to sodišče poleg drugih notranjih cerkvenopravnih vprašanj razpravljalo in odločalo o 69 zakonskih procesih. V 65 primerih je bilo treba presoditi v zadnji instanci, če so bile zakonske zveze, sklenjene pred Cerkvijo, veljavne, ker ni bilo pravega in resničnega privoljenja, kakor se je zatrjevalo v prošnjah za razveljavljenje. Najvišji sodni dvor je ugotovil pomanjkanje tega resničnega privoljenja samo v 16 primerih in razglasil neveljavnost.

*

Javno bogočastje je nujno združeno z obredi, t. j. z zunanjimi znamenji in dejanji, ki izražajo in vzbujajo verske misli in čustva. To je naravno. Obredi katoliške Cerkve imajo globok pomen in službe božje z vsemi pobožnostmi se bo mogel le tisti vernik s pridom in tako udeleževati, da bo deležen vseh sadov, ki je o obredih prav poučen. Liturgično gibanje zadnjih let ima predvsem namen, poglobiti med verniki umevanje cerkvenih obredov in vsega bogoslužja. V Zagrebu so imeli oktobra zopet tridnevni liturgični kongres s cerkvenimi govori, s strokovnimi liturgičnimi predavanji in z razlago obredov v cerkvi.

Število katoličanov v Jugoslaviji. Po najnovejših ugotovitvah je vseh katoličanov v

Jugoslaviji 5,841.539. Od teh je v ljubljanski škofiji 562.882, v lavantinski 626.460, zagrebški 1,775.576. — Velika Nemčija (brez Poljakov) ima danes 48 milijonov katoličanov, 45 milijonov protestantov in poldrugi milijon raznih verskih ločin.

So se že zopet spravili na noge brezvestni ljudje, ki hočejo z razpečevanjem malih brošur širiti zmote in krive nauke. Knjižice, ki navajajo sicer tudi Sv. pismo, so na videz za nepoučenega človeka vabljive, a zavite v številne popačene nauke. Za mladino so kar pohujšljive, pa tudi odrasli, ki berejo take stvari, se utegnejo zastrupiti v verskem pogledu. Opozoriti na nevarnost — je naša dolžnost; dolžnost vernikov pa, da take stvari v ogenj vržejo, razpečevalcem pa povedo, kar jim gre.

Resen, vелеvažen poskus. Zveza fantovskih odsekov je na viden in zgleden način pokazala, kako naj se umeva prizadevanje pogumnih zastopnikov abstinencnega in treznostnega gibanja. Fantje so sklenili: »Za enkrat bomo poskusili en mesec. Ta poskušnja naj spriča, kako smo v sebi že močni. Obenem pa naj bo brezalkoholni mesec (november) darovan Bogu za žrtev, ki jo od nas zahteva, da se nas usmili in nas še naprej obvaruje grozot vojske; kajti z raven molitve so potrebne tudi žrtve, da zadostimo božji pravici za strahotne pregrehe, ki z njimi svet žali Boga in ki kličejo božje kazni na človeški rod.«

K našim slikam

Na str. 364 vidite sliko krasne velike spovednice pri Sv. Tomažu pri Ormožu. Spovednico je izdelal po izvirnem načrtu, risbah in pod nadzorstvom ondotnega župnika Fr. Magdiča, g. Petek, mizarški mojster in njegov sin Ivan. Delo je stalo dobrih 5000 din. Hrastovino pa so darovali dobri ljudje pri Sv. Tomažu za »Bog plačaj!« Ker je zakrament sv. pokore za zveličanje tako potreben, bodi tudi spovednica ne le pripravna in olajševalna za to sveto opravilo, marveč naj tudi že po zunanosti budi v grešniku kesanje in zaupanje v ljubezen in dobrotljivost božjo. To hoče doseči ta nov model spovednice zlasti s primernimi napisi. V sredini te spovednice je na pročelju basrelief (v les vrezana podoba): oče objema zgubljenega sina; na vratih srednje duhovnikove kabine je glava angela, ki drži desni kazalec čez ustnice, kar znači spovednikovo strogo molčečnost; na vrhu obeh stranskih kupol je po ena rozeta s plamenom, ki pomeni gorečo spokornikovo ljubezen do Jezusa, grešnikovo čisto, popolno ljubezen do Jezusa (popolno kesanje). Vrat je 5. Vhod je

na vsakem koncu, kjer se vrata na znotraj odpirajo; izhod pa je na prednjo stran. Roka ob strani rešetke kaže, naj se spovedanec (spokornik) ne vrača po stari grešni poti, ampak po novi poti kot očiščenec iz spovednice.

Napisi so tile: Ob straneh: »Mili Jezus, odpusti mi!« »Grem k Očetu!« Na pročelju: »Oče, grešil sem.« »Pojdi v miru!« »Ne greši več!« Na mehkem klečalniku spovedanci prav lahko kleče.

Pri spovednici so delali 4 mojstri: Rezbar g. Sojč, akad. kipar, g. Simon Fras, akademski slikar, mizarški mojster domačin Petek in sin. Načrt je gg. duhovnikom na razpolago.

Stropne freske v cerkvi na Skaručini. Še bolj bogato kot prezbiterij je Jelovšek poslikal strop cerkvene ladje. Okoli obsrediščne slike zaroke sv. Lucije je umetnik razvrstil kar osem prizorov iz življenja sv. Lucije. Za danes si oglejmo srednjo sliko in še eno obstransko. (Glej str. 359, 360.)

V srednji sliki na najvišji točki ladijskega stropa je upodobljena prekrasna skrivnostna zaroka sv. Lucije z božjim Detetom. Dogodek se vrši na mogočnem oblaku, ki ga nosijo trije močno razgibani angeli. Na sredi oblaka sedi čudovito nežna Mati božja z Jezuškom v naročju. Svoj mili in ves ožarjeni obraz je ljubeznivo nagnila proti sv. Luciji, ki ponižno sklonjena kleči pred nebeško prikaznijo. Božje Dete je ovito le z Marijinim pajčolanom, ki ji visi od glave doli. Z živahnimi kretnjami se Jezušček sklanja k Luciji in ji nudi zelen venec, da ga ji položi na glavo. Na levi od Marije gledata izza oblaka dva doprsna angela. Oba se ozirata v Marijo. Pod njima krili z rokami ljubeček angelček v nagubanem oblačilu. Za Lucijo, ki drži v roki palmo, plava doprsen angel s kodrastimi lasmi. V rokah drži skledico z očmi in gleda v Marijo. Zadaj leži na oblaku majhen angelček.

Obstranski prizor, ki ga je slikar sam označil kot prvega, vidimo nad levim stranskim oltarjem. Predstavlja nam ozdravljenje Lucijine matere na grobu sv. Agate. Pod sliko je napisana pesmica, ki nam dogodek popisuje. Ozadje slike predstavlja grobišče; sredi njeja na visokem podstavku stoji krsta sv. Agate. Ob krsti gori lučka s tremi plameni in sveča. Ravno pod lučko sloni sv. Lucija in spi. Romarsko palico in culico je položila predse. Nad glavo jo opazujeta dve angelski glavici. Na nasprotnem voglu podstavka s krsto sedi mati Evtihija, ki se je pravkar zbudila in sklenila roki. Nad materjo se razprostira oblak. V njem plava med materjo in hčerko angleček, ki gre buditi Lucijo. Nad angelčkom plava sv. Agata v pozi angela. Je sijajna v risbi in

barvah ter tudi hiti proti Luciji. Na oblaku pred seboj ima krožnik s svojim običajnim znakom. Ves ožarjeni obraz obrača proti Luciji. Tudi roki ima plavajoče raztegnjeni. Oblak sega prav do tal. Ob straneh so v ozadju vaze in drevesa. Ta lepa slika je zelo čustvena.

Janez Veider.

Razno

Duhovne vaje za dekleta bodo na Mali Loki od 14. do 18. decembra. Pač najlepša priprava na božične praznike. Priglasite se takoj na naslov: Dom Brezmadežne, Mala Loka pri Ihanu, p. Domžale.

*

Božična igra »Kralj z neba«, ki jo je spisal E. Gregorin, član Drame Narodnega gledališča v Ljubljani, je naše najpomembnejše delo te vrste. Vsepopovsod, kjer koli je bila uprizorjena ta igra, je pretresla in ganila gledalce do solz božičnega miru in veselja.

Čadež Anton: »Življenje govori«. — Ze ta kratki naslov sam razodeva, kaj nova knjiga, ki je delo dolgih let, namerava: Hoče namreč poučevati, razjasnjevati in razlagati vse, tudi težje nauke Katekizma z resničnimi zgledi iz zgodovine, iz vsakdanjega življenja in izkustva. Zgled je kakor zgovorna, resnična živa priča, kateri se ne more nič ugovarjati. Ker resnični zgledi, ki so opremljeni s potrebnimi podatki okoliščin, časa, kraja, imen — bolj zanimljejo kakor še tako živahno učenje in razlaganje ali dokazovanje, imajo tudi večji vpliv in izdatnejšo moč, kjerkoli jih upotrebljamo.

Gori imenjeno zbirko zgledov, ki obsega več ko 30 tiskanih pol v osmerki, bo koristila zlasti katehetom in pridigarjem, saj bodo dobili v knjigi dokazilne, poučne in svarilne zgleds prav za vse oddelke in nauke Katekizma. Knjiga bo na hvalo in prav prišla vsem, ki se ukvarjajo z vzgojo mladine ali so kakorkoli primorani poučevati mladino v verskih resnicah. Končno bodo pa knjigo zgledov z veseljem v roke jemali tudi drugi verniki, ki jo bodo brali za razvedrilo ali pa za lastno spopolnitev v znanju in umevanju verskih resnic.

Cena knjigi ni visoka (din 95.— broš. izvod, vezan pa din 115.—), če pomislimo na sedanjo druginjo pri cenah za tiskarniške potrebščine, če dalje uvažujemo, da ima knjiga čez 500 strani in da je tiskana na lepem papirju. Naroča se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Štiri božične pesmi. Za ženske zbere na besedilo »Karmela« je uglasbil profesor M. Tomc: 1. Svetonočne želje... 2. »Kaj bi dala, da s pastirji...« 3. Božična prošnja. 4. Sveti trije kralji. — Napevi so sestavljeni v lahkem slogu in tako kakor molitev prav v skladu s lepim besedilom. Seveda si človek pri božičnih kompozicijah želi tisto prečudno, prav za ta praznik umerjeno vejanje, ki ga pa donašajo le najbolj posrečene »božične«.

Odgovori

1. Ali je veljaven krst, če se jud da krstiti samo iz svetnih ozirov? — Odgovor: Da odrasli res prejme sv. krst, mora imeti vsaj nekakšen namen, prejeti to, kar Cerkev s krstnim obredom daje. Bog namreč svojih darov nikomur ne vsiljuje. Če

torej jud nima prav nič takega namena, je njegov krst neveljaven. To ste menda hoteli reči z besedico »samo«. Če pa te besede ne podčrtate, ali jo celo izpustite, je zakrament veljaven.

2. Iz Katekizma vemo, da molitev grešnikova pred Bogom ne velja; prav tako tudi razmišljena molitev. Ali ima torej pred Bogom veljavo sv. maša, če jo opravi duhovnik v smrtnem grehu?

V Katekizmu vaše trditve nisem mogel najti. Morda ste mislili na besede, ki jih je govoril sleporojeni: »Vemo, da grešnikov Bog ne usliši.« (Jan 9, 31). A to je v tem smislu res, da Bog grešnika ne usliši, če ta moli kot grešnik, to se pravi z grešnim namenom, za kaj slabega. Jezus je dejal: »Vsak, kdor prosi, prejme« in grešnikov ni izvzel; saj ni rekel: »Vsak pravičnik, ki prosi, prejme.« Zato je uslišal cestinarja in očitnega grešnika. Razmišljena molitev je seveda slabša kot zbrana, a brez uspeha ni. Duhovnik mašuje po naročilu Cerkve in v Kristusovem imenu, tako da je glavni darovalec Jezus sam: Jezus po mašnikovih rokah daruje sebe nebeškemu Očetu in Cerkev daruje. Jezus pa je neskončno svet in Cerkev je vedno sveta. Zato je tudi maša nesvetega duhovna veljavna. Gotovo pa je, da ima maša pobožnega duhovnika še večje prisilne sadove.

3. Človek, ki je vse življenje živel v smrtnih grehih, dá za spravno sv. mašo. Spoznal je, da se je motil. Zdaj hoče zamujeno popraviti s sv. mašami.

Sv. maše glavni namen je dati Bogu dolžno slavo in čast, zato nam ne naklanja odpuščanja grehov tako kakor spoved. Vendar ko se daruje sv. maša, Jezus spričo grešnikovega dolga Boga Očeta spominja na to, kar je zaslužil na križu in gane njegovo usmiljenje, da grešniku nakloni to, kar bi mu drugače odrekel, namreč milost pokore in kesanja. Če grešnik to milost sprejme in z njo sodeluje, se res spokori, opravi dobro spoved ali vsaj obudi popolno kesanje.

4. S tem smo tudi odgovorili na vaše vprašanje, ali bo Bog prizanesel posameznikom in jim dal milost srečne zadnje ure, ako bi se darovale sv. maše v ta namen.

Gotovo; sv. maša je najuspešnejša molitev. Seveda če zase moliš, s tem že dušo odpreš za milost, če pa za drugega, pa se bojiš, da morda ne bo hotel sodelovati z njo.

M. V.: Ali mora res vsak človek po smrti iti skozi vice, pa če je še tako pobožen? — Ali ne usposobi zakrament maziljenja človeka neposredno za nebesa?

Katekizem jasno pove: V vica pridejo duše tistih, ki so umrli v milosti božji, pa še niso zadostili za svoje grehe (t. j. še niso zbrisali vseh časnih kazni za grehe). Sv. maziljenje usposobi človeka neposredno za nebesa, ker ga očiščuje malih grehov in časnih kazni, (izredno tudi smrtnih, kadar se bolnik resnično kesa, spovedati pa se ne more). Poudarjam »usposobi.« S tem še ni rečeno, da bi bil vsak tak bolnik takoj sposoben za nebesa, tudi če je povrh vsega prejel še papežev blagoslov (zakramental), ki je z njim združen popolni odpustek. (Popolne odpustke imenujemo tiste odpustke, ki nam z njimi sv. Cerkev hoče nakloniti odpuščanje vseh časnih kazni za vse že odpuščene grehe.) Seveda moramo spolniti natanko vse pogoje, ki so predpisani, da se moremo odpuštkov tudi res udeležiti. Vsa človeška dela, molitve in pobožnosti so pa tako pomanjkljiva!

Iz vsega lahko sklepate, da ni pretirano, če se reče, da mora skoraj vsaka duša nekoliko skozi kraj očiščevanja, preden je sprejeta v nebesa. Posplošiti pa te trditve ne moremo in ne smemo.

Nič poviška!

Če bi se očitalo, da pri »Bogoljubu« nismo modro gospodarili, ko smo z zaslužkom od drugod pomagali, da je mogel list izhajati v tako elegantni in prikupljivi opremi, bi v zagovor odvrnili: Dovoljevali smo ta kulturni davek za dobro stvar z željo, da bi dobil »Bogoljub« vstop med najširše kroge, med razumnike in tudi med tiste sorojake, ki za verske in cerkvene liste niso kaj zavzeti, pa so takega beriva krvavo potrebni. Reči moramo, da se nam je to precej posrečilo.

Zdaj pa so po kričdi časovnih razmer in svetovnih homatij cene tiskarskih potrebščin (brez ozira na že večkratno povišanje delavskih mezd) tako poskočile, da so lastništva listov v nemali zadregi. Kako si pomagati?

Najlaglje je reči: S ceno kvišku! Taka je govorica tistih prijateljev »Bogoljuba«, ki jim ni za 6 din, (kolikor bi bilo treba ceno zvišati, da bi prišli na zeleno), in ki močno žele, da bi ostal »Bogoljub« tako zal, kot je bil doslej.

Toda pred seboj imamo ogromno število naročnikov, ki že doslej niso lahko zmagovali naročnine, pa bi jim bil povišek za razlog, da bi izpadli. Odločili smo se torej za tako rešitev, ki bo v sedanjih razmerah zadovoljevala na desno in levo.

Pripominjamo, da kulturnega poklica, ki ga opravlja »Bogoljub«, ne smemo prienačiti trgovskemu podjetju. Če bi bilo izdajanje tega lista trgovsko podjetje, bi ga v tej priznani lični obliki že davno ne bilo več. Po proračunu sedanjih proizvodjalnih cen bi pa primanjkljaj nanesel do 200.000 din, četudi bi število odjemalcev ostalo neokrnjeno. Kdo naj to ogromno vsoto krije? Kako naj si pomagamo? Lista ne smemo ustaviti. To bi bila nenadomestna škoda za versko življenje našega naroda. Kaj torej?

Ne ustrašite se! Naročnine ne bomo povišali!

»Bogoljubu« bomo dali malce skromnejšo obliko in šlo bo, če bodo naročniki ostali zvesti in pridobili še kaj novih. Iz tehničnih razlogov bo format nekoliko manjši, ohranili pa bomo 52 strani pri številki.

Prizadevali se bomo zlasti za to, da bo »Bogoljub« svojo vzvišeno nalogo kot voditelj v napredku krščanskega življenja, kakor tudi kot svetovalec in pomočnik Marijinim kongregacijam in kot zvest prijatelj slovenskim družinam — z vso vnemo in skrbljivostjo izvrševal. Potrebno je! Saj vsakdo lahko vidi, s kakšno drznostjo nastopajo danes razdiralne sile že tudi med našim ljudstvom. Prvi namen teh s trupom od vzhoda prežetih agitatorjev je: spodkopati vernost med našim ljudstvom in zanetiti med njim nezadovoljstvo, kakor tudi nezaupanje do Cerkve, kar jim je v sedanjih dneh stiske in pomanjkanja tem laglje. Na vse načine in tudi z obrekovanjem cerkvenih oseb, ki so v službi Kristusovi, pripravljajo pot antikristu, ki že toliko časa strahuje in pašuje v sovjetiji in po od nje podjarmljenih deželah.

»Bogoljub« hoče pomagati, da bomo ostali Bogu ljubi. Kot taki se bomo mogli rešiti vsaj za srečno večnost, pa naj pride na nas še tako huda poskušnja, ki jo utegne vsemodri Bog v svoji previdnosti dopustiti.

Povsod Bogal!

Z »Bogoljubom« ostanemo zvezani tudi v letu 1941. Zanj bomo delali zavedajoč se, da tako vsaj nekoliko sodelujemo pri utrjevanju kraljestva Kristusovega na zemlji.

Uprava »Bogoljuba« prosi zopet, da bi vsaj Marijine kongregacije storile za svoj list, kar je v njih moči. P. n. članice in člani! Agitacija za »Bogoljuba« in pridobivanje novih naročnikov je veleodlično apostolsko delo, ki je ljubo in drago nebeški Materi Mariji!

Uredništvo.

*Ta ustna voda
se imenuje „Odol“*

Da se zavarujejo usta pred vsemi škodljivimi vplivi, je potrebna učinkovita antiseptična in škodljive krali uničujoča ustna voda, ki pa je tudi prijetnega okusa.

Takšna ustna voda je ODOL. Uporabljajte pri dnevni ustni negi Odol — čuvaja zdravja.

ODOL

V Slovenski Bistrici

Mariborska cesta 40 (v Juhartovi hiši)

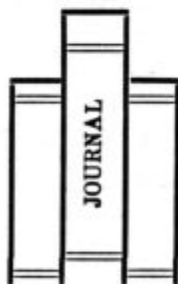
je začela izviševati

zobno prakso

ALBINA FORSTER, dentist-tehnik

Agitirajte za Bogoljuba!

SALDA-KONTE
ŠTRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH

KNJIGOVEZNICA

JUGOSLOVANSKE TISKARNE

V LJUBLJANI

KOPITARJEVA ULICA ŠT. 6/II

**Poravnajte naročnino
za „Bogoljuba“**

**Podaljšaj
si
življenje!**

Življenje moremo podaljšati, bolečine preprečiti, bolezni ozdraviti, slabotne ojačiti, nestalne moremo uvrstiti, in nesrečne napraviti srečne!

Kaj je vzrok vsake bolezni?

Oslabljenje živcev, potrtnost, izguba dobrih prijateljev ali svojih bližnjih, razočaranje, strah pred boleznijo, slab način življenja in še mnogo drugih razlogov.

Zadovoljstvo

je najboljši zdravnik! So poti, ki Te morejo dovesti do dobrega razpoloženja, oživiti Tvoj značaj, napolniti Te z novim upanjem; ta pot je pa opisana v razpravi, ki jo že more vsakdo, ki jo zahteva, dobiti takoj in

povsem brezplačno!

V tej mali priročni knjižici je raztolmačeno, kako morete v kratkem času in brez ovire med delom ojačiti živce in mišice, odpraviti slabo razpoloženje, trudnost, raztresenost, oslavljenje spomina, nerazpoloženje za delo in nebroj drugih boleasnih pojavov. Zahtevajte to razpravo, ki Vam bo nudila mnogo prijetnih ur.

Če ne morete takoj pisati, tedaj ta oglas spravite.

PANNONIA APOTEKA

Budapest 72

Postfach 83. Abt. 89.

Sv. Štefan v sinagogi

Cerkevica sv. Nikolaja iz 13. stole